

○ คำพิพากษา
(อุทธรณ์)

(ต. ๒๒.๑)

คดีหมายเลขดำที่ อ. ๗๐๙/๒๕๖๑
คดีหมายเลขแดงที่ ค. ๒๖๐/๒๕๖๗

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลปกครองสูงสุด

วันที่ ๑๕ เดือน มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๗

ระหว่าง { นางจรินทร์ เนินริมหนอง ผู้ฟ้องคดี
องค์การบริหารส่วนตำบลบางกะไชย ที่ ๑
นางจินตนา สุทธิสาคร ที่ ๒ ผู้ถูกฟ้องคดี

เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อุทธรณ์คำพิพากษาศาลปกครองระยอง คดีหมายเลขดำที่ ๑๘๙/๒๕๕๙ หมายเลขแดงที่ ๒๓๔/๒๕๖๑

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๘๘๖๓ เลขที่ดิน ๑๔๙ ตำบลบางกะไชย อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ซึ่งมีข้างเคียงด้านทิศเหนือติดกับทางสาธารณประโยชน์ และด้านทิศใต้ติดกับทางหลวงชนบทเฉลิมบูรพาชลทิต (ทางหลวงชนบทสายสวัสดิ์ไชย - แหลมสิงห์ เดิม) โดยผู้ฟ้องคดีได้ปลูกสร้างบ้านพักอาศัยอยู่บนที่ดินแปลงดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ก่อสร้างรั้วลวดหนามปิดกั้นทางเข้าออกสู่ทางสาธารณประโยชน์ทางด้านทิศเหนือของที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๘๘๖๓ ของผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นบริเวณด้านหลังบ้านของผู้ฟ้องคดี ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถใช้ทางสาธารณประโยชน์ดังกล่าวได้ ผู้ฟ้องคดีจึงได้นำเรื่องไปร้องเรียนต่อชุดประสานงานประจำพื้นที่กองทัพอากาศที่ ๗ ซึ่งต่อมา ชุดประสานงานประจำพื้นที่กองทัพอากาศที่ ๗ ได้ประสาน

/ไปยังผู้ถูกฟ้องคดี...

ไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และอำเภอแหลมสิงห์เพื่อเข้าตรวจสอบบริเวณพื้นที่พิพาทดังกล่าว โดยนายอำเภอแหลมสิงห์ได้มีคำสั่ง ที่ ๑๙๙/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘ แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงข้อร้องเรียนบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ตามข้อร้องเรียนดังกล่าวของผู้ฟ้องคดี โดยในการตรวจสอบข้อเท็จจริง เจ้าพนักงานที่ดินหัวหน้าส่วนแยกแหลมสิงห์ ได้มีความเห็นตามหนังสือสำนักงานที่ดินจังหวัดจันทบุรี ส่วนแยกแหลมสิงห์ ที่ ๐๐๒๐.๐๔/๑๙๗๖ ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๘ ว่า ที่ดินบริเวณพิพาทตามหลักฐานทางทะเบียนปรากฏเป็นที่สาธารณประโยชน์ (ทางสาธารณประโยชน์) ตลอดแนว อำเภอแหลมสิงห์จึงได้มีหนังสือที่ จบ ๐๓๑๘.๖/๑๙๙๗ ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๘ แจ้งผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงดังกล่าวให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทราบ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือ ที่ จบ ๗๓๙๐๑/๖๙๖ ลงวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๘ แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นเจ้าของรั้วลวดหนาม ได้รับทราบผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงดังกล่าว และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ชี้แจงข้อเท็จจริงเป็นหนังสือภายใน ๓๐ วัน แต่เมื่อครบกำหนดเวลาในวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ได้มีหนังสือชี้แจงหรือโต้แย้งความเห็นของเจ้าพนักงานที่ดินหัวหน้าส่วนแยกแหลมสิงห์ดังกล่าว และไม่ได้รื้อถอนรั้วลวดหนามตามที่ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหนังสือแจ้งแต่อย่างใด ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็ได้ดำเนินการใด ๆ กับรั้วลวดหนามที่ปิดกั้นทางเข้าออกบริเวณด้านหลังบ้านของผู้ฟ้องคดีผู้ฟ้องคดีจึงนำเรื่องไปปรึกษากับชุดประสานงานประจำพื้นที่กองทัพเรือที่ ๗ อีกครั้ง ซึ่งชุดประสานงานประจำพื้นที่กองทัพเรือที่ ๗ ก็ได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ขอให้อำเภอแหลมสิงห์ตรวจสอบและเร่งรัดการแก้ไขปัญหาดังกล่าวตามข้อร้องเรียนของผู้ฟ้องคดี ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้มีหนังสือ ที่ จบ ๗๓๙๐๑/๘๒๖ ลงวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๘ แจ้งเตือนให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ รื้อถอนรั้วลวดหนามออกจากทางสาธารณประโยชน์อีกครั้ง ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๘ ชี้แจงข้อเท็จจริงต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่า ที่ดินบริเวณพิพาทไม่ได้เป็นที่สาธารณประโยชน์ (ทางสาธารณประโยชน์) แต่เป็นที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ได้ล้อมรั้วลวดหนามปิดกั้นทางสาธารณประโยชน์ตามข้อร้องเรียนของผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ได้ดำเนินการให้มีการรื้อถอนรั้วลวดหนามของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ปิดกั้นทางเข้าออกของผู้ฟ้องคดีสู่ทางสาธารณประโยชน์ทางด้านทิศเหนือของที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๘๘๖๓ ของผู้ฟ้องคดี โดยยังคงมีรั้วลวดหนามปิดกั้นทางเข้าออกสู่ทางสาธารณประโยชน์อยู่เช่นเดิมจนถึงปัจจุบัน ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้น

ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการให้มีการรื้อถอนรั้วลวดหนามที่ตั้งอยู่บนที่สาธารณประโยชน์และปิดกั้นทางเข้าออกบริเวณด้านหลังบ้านของผู้ฟ้องคดี

/ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑...

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้การว่า คดีนี้สืบเนื่องมาจากเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๘ นางบุษรา เขพันธุ ผู้รับมอบอำนาจของผู้ฟ้องคดีกับพวกรวม ๓ คน ได้ยื่นหนังสือร้องเรียน ต่อนายกองคํการบริหารส่วนตําบลบางกะไชย ขอให้ตรวจสอบการก่อสร้างรั้วลวดหนาม ปิดกั้นทางเข้าออกทางสาธารณประโยชน์บริเวณหลังบ้านของผู้ฟ้องคดีในพื้นที่ระหว่างหมู่ที่ ๔ และหมู่ที่ ๕ ตําบลบางกะไชย โดยผู้ปิดกั้นไม่ใช่เจ้าของที่ดิน และยังได้ร้องเรียนเรื่องดังกล่าว ผ่านชุดประสานงานประจำพื้นที่กองทัพรือที่ ๗ อีกทางหนึ่ง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้ลงพื้นที่ ตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีดังกล่าว พบว่า รั้วลวดหนามตามที่ถูกฟ้องคดีกล่าวอ้างได้มีการก่อสร้าง มานานกว่า ๒๐ ปี แล้ว มีสภาพเก่า โดยที่ดินบริเวณดังกล่าวเป็นที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งได้รับมรดกตกทอดมาและได้มีการล้อมรั้วเป็นแนวเขตที่ดินเดิมก่อนที่จะมีทางสาธารณประโยชน์ สายในหมู่บ้านหมู่ที่ ๔ ตําบลบางกะไชย อำเภอลําเหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี และข้อพิพาทดังกล่าว ได้เคยเกิดขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ ในขณะที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยังไม่ได้รับการจัดตั้งขึ้น จึงเป็นอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอลําเหลมสิงห์ในฐานะผู้ปกครองท้องที่ตามพระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ โดยนายอำเภอลําเหลมสิงห์ได้มอบหมาย ให้ปลัดอำเภอลําเหลมสิงห์ไปร้องทุกข์กล่าวโทษต่อนักงานสอบสวนเพื่อให้ดำเนินคดี กับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในข้อหาบุกรุกทางสาธารณประโยชน์อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในขณะนั้นคือ ผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรี นายอำเภอลําเหลมสิงห์ และพนักงานอัยการจังหวัดจันทบุรี ได้ลงพื้นที่ตรวจสอบพื้นพิพาท จนกระทั่งพนักงานอัยการจังหวัดจันทบุรีได้มีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในข้อหา บุกรุกที่สาธารณประโยชน์ ซึ่งอัยการจังหวัดจันทบุรีได้เห็นชอบ และผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรี ได้ลงนามเห็นชอบคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องเมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๙ หลังจากนั้นก็ไม่ปรากฏ ข้อเท็จจริงว่าผู้ฟ้องคดีได้แสวงหาพยานหลักฐานใหม่อันสำคัญแก่คดีตามประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา หรือร้องเรียนเรื่องดังกล่าวไปยังหน่วยงานอื่นที่มีอำนาจในการวินิจฉัย เรื่องร้องทุกข์แต่อย่างใด กรณีจึงถือได้ว่า ผู้ฟ้องคดียอมรับคำสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการ จังหวัดจันทบุรีตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้ว แต่เมื่อเวลาผ่านไปกว่า ๒๐ ปี ผู้ฟ้องคดีกลับมา ข้อเท็จจริงเดิมที่พนักงานอัยการจังหวัดจันทบุรีเคยมีคำสั่งไม่ฟ้อง มาร้องเรียนผ่าน ชุดประสานงานประจำพื้นที่กองทัพรือที่ ๗ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อีกครั้งเมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๕๘ จึงได้มีการลงพื้นที่เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริง โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือ ที่ จบ ๗๓๙๐๑/๔๖๗ ลงวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ขอให้นายอำเภอลําเหลมสิงห์แต่งตั้งผู้มีอำนาจสอบสวนเกี่ยวกับการบุกรุกที่หรือทางสาธารณประโยชน์ นายอำเภอลําเหลมสิงห์จึงมีคำสั่ง ที่ ๑๙๙/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘ แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงข้อร้องเรียนบุกรุก

/ที่สาธารณประโยชน์...

ที่สาธารณประโยชน์ หมู่ที่ ๔ ตำบลบางกะไชย อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวได้พิจารณาเอกสารหลักฐานของเจ้าพนักงานที่ดินหัวหน้าส่วนแยกแหลมสิงห์แล้วมีมติว่าพื้นที่พิพาทเป็นทางสาธารณประโยชน์ โดยได้แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ใช้มาตรการบังคับทางปกครองแก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้สงวนสิทธิในการให้ความเห็นตามมติของคณะกรรมการดังกล่าว เพราะเห็นว่าข้อเท็จจริงที่ผู้ฟ้องคดีนำมาร้องเรียนใหม่ เป็นข้อเท็จจริงเดิมที่ได้เคยมีการต่อสู้ในคดีอาญาจนกระทั่งพนักงานอัยการจังหวัดจันทบุรีมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แล้วเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๙ และเมื่อพิจารณาหลักฐานโฉนดที่ดินและใบไต่สวนพบว่า มีการดำเนินการตั้งแต่ก่อนปี พ.ศ. ๒๕๓๘ จึงน่าจะเชื่อได้ว่าได้มีการนำหลักฐานดังกล่าวเข้าสู่การพิจารณาในชั้นพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการจังหวัดจันทบุรีตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๓๙ จนนำไปสู่การมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ส่วนเหตุผลในการวินิจฉัยสั่งคดีของพนักงานอัยการจังหวัดจันทบุรีนั้น อำเภอแหลมสิงห์ได้ประสานไปยังสำนักงานอัยการจังหวัดจันทบุรีเพื่อขอคัดคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องในกรณีดังกล่าว แต่ได้รับคำชี้แจงว่า คำวินิจฉัยดังกล่าวมานานกว่า ๒๐ ปี แล้ว ไม่สามารถหาได้และอาจถูกทำลายตามระเบียบของทางราชการแล้ว จึงมีแต่หนังสือแจ้งคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เท่านั้น ภายหลังการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๘ อำเภอแหลมสิงห์ได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๘ แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ส่งเอกสารหลักฐานของเจ้าพนักงานที่ดินและผลการพิจารณาของคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทราบ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทราบ เมื่อวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๘ และวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๘ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๘ ชี้แจงข้อเท็จจริงต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่า มารดาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้อุทิศที่ดินเพื่อสร้างถนนสายในหมู่ที่ ๔ ตำบลบางกะไชย เฉพาะความกว้างของถนน ๕ เมตร เท่านั้น ส่วนพื้นที่ที่เหลือจากการทำถนนซึ่งเป็นพื้นที่พิพาทเป็นไหล่ทางกว้างประมาณ ๒ เมตร ถึง ๓ เมตร ไม่ได้ยกให้เป็นที่สาธารณประโยชน์แต่อย่างใด ซึ่งเอกสารยินยอมอุทิศที่ดินได้มอบให้อำเภอแหลมสิงห์ไปเก็บรักษาไว้เป็นหลักฐานแล้ว นอกจากนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้เคยชี้แจงข้อเท็จจริงดังกล่าวผ่านศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดจันทบุรี โดยได้พยายามให้คู่กรณีทั้งสองฝ่ายพูดคุยกันเพื่อประนีประนอมและหาทางออกร่วมกันในชั้นคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงที่ได้รับการแต่งตั้งจากนายอำเภอแหลมสิงห์ เพราะคู่กรณีต่างก็เป็นประชาชนในพื้นที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และบริเวณที่มีการก่อสร้างรั้วลวดหนามก็ไม่ใช่เป็นสิทธิดั้งเดิมที่ผู้ฟ้องคดีกับพวกจะสามารถผ่านเข้าออกได้ เพราะถนนดังกล่าวเกิดจากการอุทิศที่ดินที่เดิมเคยเป็นที่ดินส่วนบุคคลของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ยินดีพูดคุย แต่ฝ่ายผู้ฟ้องคดีปฏิเสธ

/ที่จะพูดคุย...

ที่จะพูดคุย ส่วนข้อเท็จจริงที่ผู้ฟ้องคดีกับพวกกล่าวอ้างว่า รั้วลวดหนามปิดกั้นทางเข้าออก นั้น เห็นว่า พื้นที่พิพาทไม่สะดวกในการเข้าออก สภาพพื้นที่มีถนนสายหลักคือ ถนนเฉลิมบูรพาชลทิต ซึ่งเป็นถนนที่ผู้ฟ้องคดีกับพวกสามารถใช้ผ่านเข้าออกได้อยู่แล้ว เนื่องจากเป็นบริเวณหน้าบ้านของผู้ฟ้องคดีเอง ซึ่งผู้ฟ้องคดีจะได้รับความสะดวกมากกว่า ส่วนพื้นที่พิพาทเป็นถนนสายในหมู่บ้านที่ ๔ ตำบลบางกะไชย ซึ่งได้รับการอุทิศที่ดินจากชาวบ้าน มีความกว้างประมาณ ๕ เมตร การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นเจ้าของที่ดิน ได้ล้อมรั้วลวดหนามระหว่างแนวเขตที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กับที่ดินของผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นผลมาจากพื้นที่ที่หลีกเลี่ยงการอุทิศที่ดินให้เพื่อก่อสร้างถนน ส่วนด้านความยาวของถนนนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ได้หวงห้ามและไม่ได้ปิดกั้นประชาชนยังสามารถใช้ถนนในการสัญจรผ่านไปมาได้ อีกทั้งรั้วลวดหนามได้มีการก่อสร้างบนที่ดินบริเวณพิพาทมานานกว่า ๒๐ ปี แล้ว จึงไม่ใช่เส้นทางสัญจรไปมาของประชาชน เพราะที่ดินอีกด้านหนึ่งอยู่ในพื้นที่ของผู้ฟ้องคดีกับพวกซึ่งเป็นที่ดินส่วนบุคคล ข้อร้องเรียนของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นไปเพียงเพื่อประโยชน์ของผู้ฟ้องคดีเอง โดยอาศัยหน่วยงานของรัฐเป็นเครื่องมือ อันเป็นการใช้สิทธิโดยไม่สุจริต จากข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ได้ละเลยหรือเพิกเฉยหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ตามคำฟ้องของผู้ฟ้องคดี แต่อย่างใด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการที่กฎหมายให้อำนาจไว้ทุกประการแล้ว เพราะหากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งทางปกครองใด ๆ เกี่ยวกับรั้วพิพาท ก็อาจถูกผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ฟ้องในข้อหาปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบได้ เมื่อผู้ฟ้องคดีและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีข้อโต้แย้งกันว่าที่ดินพิพาทเป็นที่สาธารณะหรือที่ดินส่วนบุคคล อันเป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาท ผู้ฟ้องคดีก็ควรจะใช้สิทธิฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต่อศาลยุติธรรมเพื่อวินิจฉัยเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินพิพาทและสั่งให้รื้อถอนรั้วลวดหนาม ส่วนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่มีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ รื้อถอนรั้วลวดหนามแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้อันเนื่องมาจากจากการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ขอให้ศาลพิพากษายกฟ้อง

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๙ และวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ โต้แย้งเขตอำนาจศาล ว่า คดีนี้ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าที่ดินพิพาท ซึ่งเป็นที่ตั้งรั้วลวดหนามเป็นทางสาธารณประโยชน์ ส่วนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กล่าวอ้างว่าที่ดินพิพาทเป็นที่ดินของตนส่วนที่หลีกเลี่ยงการอุทิศให้เป็นทางสาธารณประโยชน์ จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม

/ศาลปกครอง...

ศาลปกครองไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีนี้ จึงขอให้ศาลวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับอำนาจศาล ซึ่งศาลปกครองชั้นต้น (ศาลปกครองระยอง) พิจารณาแล้วมีความเห็นว่า คดีนี้เป็นคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง จึงได้จัดทำความเห็นดังกล่าวส่งไปให้ศาลยุติธรรม ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ และข้อบังคับคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ว่าด้วยวิธีการเสนอเรื่อง การพิจารณาและวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๔๔ ต่อมา ศาลจังหวัดจันทบุรีมีความเห็นฟ้องกับ ศาลปกครองระยองว่า คดีนี้เป็นคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ศาลปกครองชั้นต้นจึงมีคำสั่งให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีนี้ต่อไป

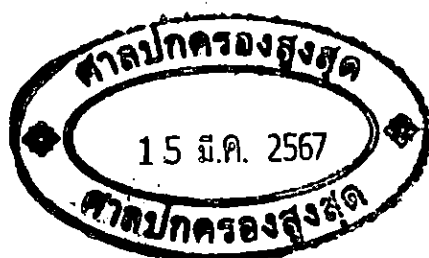
ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่ง ลงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๐ เรียกให้นางจินตนา สุทธิสาคร เข้ามาเป็นในคดีด้วยการร้องสอดตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครอง และวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และข้อ ๗๘ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ ประกอบกับ มาตรา ๕๗ วรรคหนึ่ง (๓) (ข) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง โดยกำหนดให้ องค์การบริหารส่วนตำบลบางกะไชย เป็นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และนางจินตนา สุทธิสาคร เป็นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้การและฟ้องแย้งว่า ที่ดินของผู้ฟ้องคดีและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีอาณาเขตติดต่อกัน โดยที่ดินของผู้ฟ้องคดีตั้งอยู่ในเขตพื้นที่หมู่ที่ ๕ ตำบลบางกะไชย ส่วนที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่หมู่ที่ ๔ ปัจจุบันผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีอายุ ๖๘ ปี นับตั้งแต่จำความได้ ที่ดินบริเวณพิพาทมีรั้วกั้นตลอดแนวเขตที่ดินอยู่แล้ว โดยเจ้าของที่ดิน แต่ละแปลงเป็นผู้ทำขึ้นเพื่อแสดงเขตที่ดินของตน ที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นที่ดินตาม แบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) เลขที่ ๕๘ หมู่ที่ ๔ ตำบลบางกะไชย อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี เดิมเป็นที่ดินของนางหงิน มีไชย ซึ่งเป็นมารดาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ดินดังกล่าวมีข้างเคียงด้านทิศใต้จดที่ดินของนายอ๊ - นางตุ้ม มิ่งมีไชย และที่ดินของนางเอี้ยน มิ่งมีไชย ปัจจุบันที่ดินของนายอ๊เป็นที่ดินของนางจรินทร์ เนินริมหนอง ส่วนที่ดินของนางเอี้ยน ปัจจุบันเป็นที่ดินของนายสุทิน โชคชัย ต่อมา นายไว พลอยศรีขำ นางแป๊ งามประเสริฐ และนายหู่หรืออยู่ พลอยศรีขำ ซึ่งมีที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิที่อยู่ติดกับที่ดิน ส.ค. ๑ เลขที่ ๕๘ ของนางหงินไปทางด้านทิศตะวันตก ได้ร่วมกันขายที่ดินของตนบางส่วนทางด้านทิศใต้ ให้แก่นางหงิน และนางหงินก็ได้เข้าครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวตลอดมา โดยที่ดินอยู่ติดกับที่ดินของนายบุญ และนางน้ำ ชาวไชย ปัจจุบันเป็นที่ดินของผู้ฟ้องคดี ต่อมา นายชอบ ผดุงนาม ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๔ ในขณะนั้น ได้ขอให้นางหงินอุทิศที่ดินเพื่อสร้าง ทางสาธารณประโยชน์สายในหมู่ที่ ๔ ผ่านที่ดินทั้งสองแปลงของนางหงินซึ่งไม่เคยมีทาง

/สาธารณประโยชน์...

สาธารณประโยชน์มาก่อน นางหงินจึงได้อุทิศที่ดินบางส่วนโดยใช้วิธีปักแนวเขตทางมีความกว้างตลอดแนว ๕ เมตร และเจ้าของที่ดินข้างเคียงรายอื่นก็ได้อุทิศที่ดินของตนความกว้าง ๕ เมตรตลอดแนวเขตที่ดิน ให้เป็นทางสาธารณประโยชน์เช่นเดียวกัน โดยจะเหลือที่ดินจากการอุทิศทางด้านเดียวกับรั้วที่กั้นระหว่างที่ดินพื้นที่หมู่ที่ ๔ และหมู่ที่ ๕ มากบ้างน้อยบ้าง ซึ่งผู้ใหญ่บ้านก็แนะนำให้เจ้าของที่ดินครอบครองต่อไปได้โดยไม่ต้องดำเนินการออกโฉนดที่ดิน นางหงินก็เชื่อตามนั้นจึงได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทส่วนที่เหลือตลอดมา ส่วนที่ดินอีกฝั่งหนึ่งของทางสาธารณประโยชน์ก็ได้นำไปออกเอกสารสิทธิ โดยปัจจุบันได้ออกเป็นโฉนดที่ดินแล้ว หลังจากนางหงินได้อุทิศที่ดินแล้ว คงเหลือที่ดินทั้งสองด้านของทางสาธารณประโยชน์คือ ด้านที่ติดกับหมู่ที่ ๕ และด้านที่ติดกับที่ดินของผู้ฟ้องคดี โดยมีรั้วไม้แก่นปักไว้ตามแนวเขตที่ดินเดิม ต่อมาเมื่อไม้รั้วหักผุพัง ก็ได้มีการซ่อมแซมส่วนที่ชำรุดตลอดมา จนกระทั่งมีการเปลี่ยนเป็นรั้วลวดหนามและเสาปูนตามที่ปรากฏในปัจจุบัน ส่วนรั้วทางด้านที่ดินของผู้ฟ้องคดีในหมู่ที่ ๕ ได้ถูกรื้อถอนออกไปก่อนที่จะมีการขออนุญาตออกเอกสารสิทธิในที่ดินของผู้ฟ้องคดี ต่อมา เมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๕๓๗ นายวิทยา มีไชย ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๔ ได้ดำเนินการลาดยางทางสาธารณประโยชน์สายในหมู่ที่ ๔ โดยยังคงมีความกว้าง ๕ เมตร ดังเดิม และเมื่อมีการจัดตั้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ขึ้น จึงได้มีการพัฒนาเป็นถนนคอนกรีตเสริมเหล็กขนาดกว้าง ๕ เมตร ตามที่ปรากฏในปัจจุบัน ซึ่งการกระทำดังกล่าวไม่กระทบต่อการครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แต่อย่างใด ต่อมา ได้เกิดเหตุการณ์น้ำทะเลหนุนสูง ไหลเข้านาต้นกกที่ชาวบ้านปลูกไว้ได้รับความเสียหาย ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๔ จึงขออนุญาตวางท่อระบายน้ำขนาดความกว้าง ๖๐ เซนติเมตร ตลอดแนวที่ดิน เป็นการชั่วคราว ซึ่งหากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต้องการจะใช้ประโยชน์ในที่ดินเมื่อใดก็จะรื้อถอนออกให้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงได้อนุญาตให้วางท่อระบายน้ำได้ หลังจากวางท่อระบายน้ำแล้วผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ยังคงใช้ประโยชน์ในที่ดินพิพาทได้ตามปกติดังเดิม โดยนางหงินและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ร่วมกันทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทด้วยการปลูกไม้ยืนต้น ได้แก่ ต้นมะรุ้ม ต้นแค ต้นหมาก ต้นกระถิน ต้นมะยม ต้นยอ ต้นไทร ต้นมะม่วง ต้นมะพร้าว ต้นกล้วย และปลูกพืชผักสวนครัว เช่น ตะไคร้ เพื่อบริโภคและจำหน่าย และก่อนที่นางหงินจะเสียชีวิต นางหงินจึงยกที่ดินทั้งสองแปลงดังกล่าวให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เข้าครอบครองทำประโยชน์ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน จึงเห็นได้ว่านางหงินและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ยังคงสงวนสิทธิครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาท โดยไม่เคยยกที่ดินดังกล่าวให้เป็นทางเดินหรือให้บุคคลใดเข้าไปใช้ประโยชน์ และไม่เคยให้ทางราชการเข้าไปพัฒนาที่ดินดังกล่าว ซึ่งมีพยานบุคคลที่รู้เห็นการครอบครองที่ดินและการอุทิศที่ดินขนาดความกว้าง ๕ เมตร คือ นางสาวสมหมาย ผดุงนาม ซึ่งเป็นบุตรของนายชอบ ผดุงนาม และนายวิทยา มีไชย ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๔ ตำบลบางกะไชย นอกจากนี้ เมื่อประมาณปี

/พ.ศ. ๒๕๓๗...

พ.ศ. ๒๕๓๗ ผู้ฟ้องคดีกับพวก ได้แก่ นางมะปราง สยามไชย นางสาวจิตรา สยามไชย นายนาม เนินริมหนอง และนางสุภิดา สยามไชย ซึ่งต่างมีที่ดินอยู่ติดกับที่ดินพิพาทของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ร้องเรียนให้ทางราชการดำเนินคดีกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเช่นเดียวกันกับที่ฟ้องคดีนี้ ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ ปลัดอำเภอ เจ้าหน้าที่ตำรวจ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ในขณะนั้น ได้เข้ามาตรวจสอบพื้นที่พิพาท และได้มีการแจ้งความดำเนินคดีกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แต่พนักงานอัยการจังหวัดจันทบุรี ได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานแล้วมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรีได้เห็นชอบคำสั่งไม่ฟ้องดังกล่าวตามกฎหมายแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เห็นว่า หากรั้วพิพาทตั้งอยู่บนทางสาธารณประโยชน์จริง ฝ่ายปกครองย่อมไม่อาจละเว้นการปฏิบัติหน้าที่และต้องสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ รื้อถอนรั้วออกไปตั้งแต่ในครั้งนั้นแล้ว แต่ไม่ปรากฏว่าได้มีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ รื้อถอนรั้วดังกล่าวแต่อย่างใด รั้วพิพาทจึงยังคงมีอยู่จนถึงปัจจุบัน แต่ต่อมาผู้ฟ้องคดีกลับร้องเรียนกล่าวโทษผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต่อทางราชการตามข้อหาและข้อเท็จจริงเดิมอีก และได้ยื่นฟ้องเป็นคดีนี้ ซึ่งผลจากคดีเดิมดังกล่าวต้องรับฟังข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มิได้ก่อสร้างรั้วรูก้าทางสาธารณะตามที่ผู้ฟ้องคดีแจ้งความดำเนินคดีกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นเจ้าของที่ดินพิพาท ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่เคยเพิกเฉยโดยได้เข้าชี้แจงต่อคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง และได้แสดงเจตนายินยอมเจรจา กับคู่กรณีตามที่คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง และฝ่ายปกครองร้องขอ แต่ฝ่ายผู้ฟ้องคดีไม่มาเจรจา และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ก็ได้มีหนังสือชี้แจงต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามกำหนดเวลาแล้ว ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงได้มีความเห็นว่ที่ดินพิพาทที่รั้วตั้งอยู่นั้นเป็นทางสาธารณประโยชน์ โดยอ้างว่าพิจารณาจากหลักฐานทางทะเบียนนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ค้นหาหลักฐานแล้วปรากฏว่ามีเพียงเอกสารการนำรังวัดออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีเพียงฝ่ายเดียว ซึ่งเป็นเหตุให้โฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีมีการระบุไว้ในรูปแผนที่ว่า ด้านทิศเหนือของที่ดินจดทางสาธารณประโยชน์ ซึ่งคลาดเคลื่อนต่อความจริง เพราะแท้จริงแล้วทางด้านทิศเหนือของที่ดินของผู้ฟ้องคดีไม่ติดทางสาธารณประโยชน์ แต่จดที่ดินที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีสิทธิครอบครองตามหลักฐาน ส.ค. ๑ ที่ยังคงเหลืออยู่หลังจากทำถนนแล้ว ทางสาธารณประโยชน์ที่ปรากฏในแผนที่ระวางและโฉนดที่ดิน ก็มีได้เกิดขึ้นจากการรังวัดความกว้างและความยาวของทางสาธารณประโยชน์ แต่เกิดจากการนำรูปแผนที่โฉนดที่ดินที่เจ้าของที่ดินนำรังวัดแต่ละแปลงมาต่อรวมกัน มิได้ทำการรังวัดออกโฉนดที่ดินทุกแปลงในคราวเดียวกัน และไม่ปรากฏว่าการรังวัดทำแผนที่เพื่อออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงหรือทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่แต่อย่างใด จึงไม่อาจกล่าวอ้างว่า ที่ดินพิพาทเป็นทางสาธารณประโยชน์

/และการพิจารณา...

และการพิจารณาของคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงก็ไม่ได้มีการนำพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับข้ออ้างของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ได้ให้ถ้อยคำไว้ เช่น ภาพถ่ายทางอากาศของที่ดินพิพาท และพยานบุคคล มาพิจารณาหรือสอบสวนให้ได้ข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติก่อน ความเห็นของคณะกรรมการดังกล่าวจึงไม่เป็นธรรมต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ การที่โฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีกับพวก รวม ๓ แปลง ระบุแนวเขตที่ดินด้านทิศเหนือจดทางสาธารณประโยชน์นั้น เนื่องจากผู้ฟ้องคดีเป็นผู้นำพนักงานเจ้าหน้าที่ทำการรังวัดและให้ถ้อยคำเกี่ยวกับแนวเขตที่ดินต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ แต่เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า มีรั้วพิพาทและมีการทำประโยชน์อยู่ในที่ดินพิพาท มาแต่เดิมก่อนที่ผู้ฟ้องคดีจะออกโฉนดที่ดิน ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ทราบข้อเท็จจริงดังกล่าวเป็นอย่างดี แต่กลับนำชี้แนวเขตที่ดินว่า แนวเขตที่ดินของตนติดกับทางสาธารณประโยชน์ซึ่งเป็นความเท็จ ทั้งการออกโฉนดที่ดินดังกล่าว ก็ไม่ได้แจ้งให้นางหงินหรือผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มาระวังแนวเขตที่ดินด้านทิศเหนือตามกฎหมาย หรือแจ้งให้ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๔ ซึ่งเป็นผู้ปกครองท้องที่ มาระวังแนวเขต แต่กลับแจ้งให้นายสุนทร สยามไชย ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๕ ซึ่งเป็นสามีของนางสมศรี สยามไชย มารับรองแนวเขตด้านทิศเหนือ รวมทั้งในชั้นการแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) ได้มีนายเปี้ยว สยามไชย ซึ่งเป็นกำนันในท้องที่และเป็นบิดาของนางจิตรา สยามไชย ซึ่งเป็นผู้ร้องเรียนเอาผิดกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๗ ได้รับรองแนวเขตที่ดิน ส.ค. ๑ ของผู้ฟ้องคดีและคู่กรณีทุกรายว่าด้านทิศเหนือจดทางสาธารณประโยชน์ ทั้งที่ในความเป็นจริงจดที่ดินของนางหงิน ยกเว้นที่ดินของนายสุทิน โชคชัย ซึ่งในขณะนั้นอยู่ตรงข้ามกับบ้านของนางหงิน นายเปี้ยวและนายสุนทรต่างก็มีที่ดินติดกับที่ดินพิพาททางด้านทิศใต้ (ที่ถูกคือ ด้านทิศเหนือ) เช่นเดียวกับผู้ฟ้องคดีด้วย การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้จึงเป็นการใช้สิทธิโดยไม่สุจริตและไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ยึดถือเขตที่ดินตามความเป็นจริงที่ได้รับมาจากมารดาโดยตรง ภายหลังจากยื่นฟ้องคดีนี้ ผู้ฟ้องคดีได้ทำการรังวัดสอบเขตที่ดินของตนใหม่อีกครั้งตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผลการรังวัดปรากฏว่า ที่ดินของผู้ฟ้องคดีมีแนวเขตที่ดินไม่ถึงแนวรั้วพิพาทตามฟ้อง จึงเป็นไปไม่ได้ว่าที่ดินของผู้ฟ้องคดีจะมีแนวเขตด้านทิศเหนือจดทางสาธารณประโยชน์และรั้วอยู่ในทางสาธารณประโยชน์ ตามที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้าง จากข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานดังกล่าวข้างต้น จึงแสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่า รั้วพิพาทอยู่นอกเขตทางสาธารณประโยชน์ เมื่อผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องนี้โดยกล่าวอ้างโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นการออกโฉนดที่ดินโดยคลาดเคลื่อนต่อความเป็นจริงที่ระบุว่าเป็นที่ดินของผู้ฟ้องคดีติดทางสาธารณประโยชน์ จึงเท่ากับอ้างว่ารั้วพิพาทอยู่ในเขตที่ดินของผู้ฟ้องคดีและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ก็ต่อสู้ว่าเป็นเจ้าของและมีสิทธิเหนือที่ดินอันเป็นที่ตั้งของรั้วพิพาท จึงเป็นกรณีพิพาทเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ในที่ดินระหว่างผู้ฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งต่างก็เป็นเอกชน โดยเป็นข้อพิพาททางแพ่ง ไม่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่อยู่ในอำนาจ

/พิจารณา...

พิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง และการที่เจ้าพนักงานที่ดินได้ร่วมกับผู้ฟ้องคดีทำการรังวัด ออกโฉนดที่ดิน ระบุว่า ที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๘๘๖๓ เลขที่ดิน ๑๔๙ ของผู้ฟ้องคดี ที่ดินโฉนดที่ดิน เลขที่ ๕๗๖๗ เลขที่ดิน ๕๕ ของนางหทัยวรรณ ชาวไชย และที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๕๘๘๓ เลขที่ดิน ๖๐ ของนางสุทิน โชคชัย มีแนวเขตที่ดินด้านทิศเหนือจดทางสาธารณประโยชน์ จึงเป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำให้ที่ดินบางส่วนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งอยู่ระหว่าง ที่ดินของผู้ฟ้องคดีกับทางสาธารณประโยชน์ต้องสูญหายไปจากระวางแผนที่ และเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีนำข้อเท็จจริงที่ไม่ถูกต้องดังกล่าวมาแจ้งความดำเนินคดีกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และได้ยื่นฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นคดีนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงขอใช้สิทธิฟ้องแย้งผู้ฟ้องคดี

ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ดังนี้

๑. ให้โฉนดที่ดินเลขที่ ๘๘๖๓ เลขที่ดิน ๑๔๙ ตำบลบางกะไชย อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ของผู้ฟ้องคดี เป็นโฉนดที่ดินที่ออกโดยไม่ถูกต้อง โดยด้านทิศเหนือของที่ดิน ไม่จดทางสาธารณะ

๒. ให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการขอรังวัดออกโฉนดที่ดินใหม่ให้ผู้ถูกต้องตามความเป็นจริง หากไม่ดำเนินการ ให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนาของผู้ฟ้องคดี โดยให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นผู้ดำเนินการแทน และให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ชำระค่าใช้จ่ายเองทั้งสิ้น หากไม่ชัดเจนให้ถือว่า เป็นหนี้ตามคำพิพากษา และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีสิทธิบังคับเอากับผู้ฟ้องคดีเพื่อชดเชยหนี้ดังกล่าว จนครบถ้วนต่อไป

ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่ง ลงวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๐ ไม่รับคำฟ้องแย้ง ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไว้พิจารณา

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยื่นคำแถลง ลงวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ว่า ที่ดินพิพาท เกิดจากการอุทิศของนางหงษ์ มีไชย ซึ่งเป็นมารดาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพื่อทำถนนสายในหมู่ที่ ๔ ตำบลบางกะไชย ภายหลังจากอุทิศที่ดินแล้ว นางหงษ์ได้ส่งหนังสือสิทธิการครอบครองที่ดินส่วนที่เหลือ จากการก่อสร้างถนนโดยมีผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ครอบครองต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ส่วนกรณี หนังสือของสำนักงานที่ดินจังหวัดจันทบุรี ส่วนแยกแหลมสิงห์ ที่ ๐๐๒๐.๐๔/๑๙๗๖ ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๘ ที่แจ้งว่า ได้ตรวจสอบจากระวางแผนที่ นั้น เห็นว่า พื้นที่พิพาทยังไม่เคย มีการจัดทำทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ และสภาพพื้นที่พิพาทก็เป็นที่ยาวระหว่างถนนสายในหมู่ที่ ๔ ติดกับที่ดินของผู้ฟ้องคดี ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ทำการล้อมรั้วลวดหนามกั้นแนวเขตที่ดิน ระหว่างผู้ฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มานานกว่า ๒๕ ปี แล้ว และเคยมีการดำเนินคดีอาญา กับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในความผิดฐานบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ แต่พนักงานอัยการจังหวัดจันทบุรี ได้มีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และประเด็นพิพาทที่เกิดขึ้นนี้ก็เป็นผลมาจากการอ้างสิทธิครอบครองที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ครอบครองต่อเนื่อง ซึ่งไม่ว่าที่ดินดังกล่าว

/จะเป็นที่ดิน...

จะเป็นที่ดินประเภทใด แต่สิทธิของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ย่อมดีกว่าสิทธิของผู้ฟ้องคดีเพราะเป็นเรื่องความสัมพันธ์ของราษฎรด้วยกัน ย่อมใช้ยืนยันกันเองได้ และมีสิทธิที่จะหวงห้ามไม่ให้ผู้ฟ้องคดีผ่านที่ดินที่ตนครอบครองเพื่อออกไปยังทางสาธารณประโยชน์ เนื่องจากเป็นการใช้สิทธิที่มีต่อกันมานานกว่า ๒๕ ปี แล้ว และโดยที่ข้อพิพาทในที่ดินดังกล่าวเกิดขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ ซึ่งขณะนั้นยังไม่มีการจัดตั้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ขึ้น และข้อพิพาทได้ยุติตามคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีของพนักงานอัยการจังหวัดจันทบุรี เมื่อผู้ฟ้องคดีได้นำเรื่องดังกล่าวมาร้องเรียนต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อีกครั้งเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๕ และได้มีการดำเนินการโดยคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง ซึ่งได้มีมติให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกคำสั่งตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ รื้อถอนรั้วลวดหนาม แต่เนื่องจากรั้วลวดหนามได้เกิดขึ้นตั้งแต่ตำบลบางกะไชย ยังไม่ได้รับการประกาศเป็นเขตควบคุมอาคาร และยังไม่มีการประกาศพระราชกฤษฎีกาให้ใช้พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ แต่อย่างใด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่มีอำนาจออกคำสั่งตามดังกล่าว ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ รื้อถอนรั้วลวดหนาม และไม่มีอำนาจออกคำสั่งโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๖๘ (๘) แห่งพระราชบัญญัติสภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่ได้ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

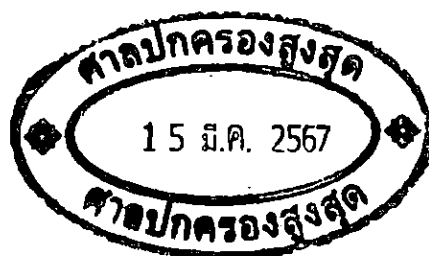
ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยว่า คดีมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยรวม ๒ ประเด็น ดังนี้
 ประเด็นที่หนึ่ง ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิฟ้องคดีนี้หรือไม่ เห็นว่า มูลพิพาทคดีนี้สืบเนื่องจากผู้ฟ้องคดีและเจ้าของที่ดินในบริเวณเดียวกันได้ยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๘ ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อขอให้แก้ไขปัญหารั้วของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ก่อสร้างอยู่บนที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าเป็นเขตทางสาธารณประโยชน์ อันเป็นการกีดขวางการเข้าออกทางสาธารณประโยชน์ของผู้ฟ้องคดี แต่ภายหลังจากตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็ได้ดำเนินการให้มีการรื้อถอนรั้วดังกล่าว จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีอำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน แต่ไม่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ และมีคำขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการให้มีการรื้อถอนรั้วดังกล่าว ซึ่งเป็นการขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มิใช่การฟ้องเรียกร้องสิทธิในที่ดินอันเป็นที่ตั้งของรั้วพิพาท จึงมิใช่ข้อพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สิน อันจะเป็นข้อพิพาทในทางแพ่งระหว่างผู้ฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แต่อย่างใด เมื่อผู้ฟ้องคดี

/ได้ยื่นคำร้อง...

ได้ยื่นคำร้องให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการให้มีการรื้อถอนรั้วออกไปจากทางสาธารณประโยชน์ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มิได้ดำเนินการให้มีการรื้อถอนตามคำร้องของผู้ฟ้องคดีดังกล่าว และยังคงมีรั้วปิดกั้นการเข้าออกทางสาธารณประโยชน์ ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้จากการกระทำ หรือการละเว้นการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และมีสิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครอง ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒

ส่วนกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อ้างว่า ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องโดยกล่าวอ้างโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีที่ระบุว่าติดทางสาธารณประโยชน์ ซึ่งเป็นการออกโฉนดที่ดินโดยคลาดเคลื่อน จึงเท่ากับอ้างว่ารั้วพิพาทอยู่ในเขตที่ดินของผู้ฟ้องคดี และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ก็ต่อสู้ว่าเป็นเจ้าของ และมีสิทธิเหนือที่ดินอันเป็นที่ตั้งของรั้วพิพาท จึงเป็นการพิพาทเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ในที่ดินระหว่างผู้ฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งต่างก็เป็นเอกชน กรณีเป็นข้อพิพาททางแพ่ง ไม่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง นั้น เห็นว่า คดีนี้เป็นกรณีพิพาทระหว่างผู้ฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหน้าที่ในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่พลเมืองใช้ร่วมกัน แต่ไม่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ดังกล่าว มิใช่ข้อพิพาทระหว่างผู้ฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งการที่ศาลมีคำสั่งเรียกผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เข้ามาในคดีนี้ ก็เนื่องจากศาลได้พิจารณาเห็นว่าผลของคดีนี้อาจมีผลกระทบต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นเจ้าของรั้วพิพาท จึงสมควรให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีโอกาสในการแสดงข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องต่อศาล เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม แต่คดีนี้ก็ยังคงเป็นข้อพิพาทระหว่างผู้ฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และแม้ว่าในการวินิจฉัยประเด็นหลักแห่งคดีว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรหรือไม่ มีประเด็นที่ศาลจะต้องวินิจฉัยก่อนว่าที่ดินอันเป็นที่ตั้งรั้วพิพาทเป็นทางสาธารณประโยชน์หรือเป็นที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แต่ศาลซึ่งได้รับคำฟ้องคดีนี้ไว้แล้วย่อมมีอำนาจวินิจฉัยประเด็นที่เกี่ยวข้องกันที่ต้องวินิจฉัยก่อนได้ตามข้อ ๔๑ วรรคสอง แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๓ นอกจากนั้นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ยื่นคำร้องโต้แย้งเขตอำนาจศาลว่า คดีนี้อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม ศาลจึงได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๕๒ และข้อบังคับคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ว่าด้วยวิธีการเสนอเรื่อง การพิจารณาและวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งผลปรากฏว่า ศาลปกครองระยอง

/และศาล...

และศาลจังหวัดจันทบุรีมีความเห็นพ้องกันว่า คดีนี้อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง และศาลได้มีคำสั่งให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีนี้ต่อไปแล้ว คำสั่งดังกล่าวจึงเป็นที่สุด ตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ ศาลปกครองจึงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีนี้ ส่วนกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อ้างว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ถูกรื้อลวดหนามปิดกั้นทางเข้าออก เนื่องจากมีถนนสายหลัก คือ ถนนเฉลิมบูรพาชลทิต ที่ผู้ฟ้องคดีสามารถใช้ผ่านเข้าออกได้อยู่แล้ว เพราะเป็นบริเวณด้านหน้าบ้านของผู้ฟ้องคดีเอง นั้น เห็นว่า ตามหลักฐานโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดี ด้านทิศเหนือ (ด้านหลังที่ดิน) ติดทางสาธารณประโยชน์ ประกอบกับผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ที่อยู่อาศัยในตำบลบางกะไชย จึงมีสิทธิใช้สอยทางสาธารณประโยชน์ เมื่อผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่ามีผู้ปิดกั้นการเข้าออกทางสาธารณประโยชน์โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควรในการแก้ไขปัญหา การปิดกั้นการเข้าออกทางสาธารณประโยชน์ ดังนั้น แม้ผู้ฟ้องคดีจะสามารถเข้าออกผ่าน ถนนเฉลิมบูรพาชลทิต แต่ก็ไม่เป็นการตัดสิทธิผู้ฟ้องคดีที่จะเรียกร้องให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แก้ไขปัญหาการปิดกั้นการเข้าออกทางสาธารณประโยชน์บริเวณด้านหลังที่ดินของผู้ฟ้องคดี ข้ออ้างของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดังกล่าวจึงไม่อาจรับฟังได้

ประเด็นที่สอง การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ดำเนินการให้มีการรื้อถอนรั้วพินาศ เป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควรหรือไม่ โดยมีปัญหาที่ต้องพิจารณาก่อนว่า ที่ดินอันเป็นที่ตั้งรั้วพินาศดังกล่าวเป็นทางสาธารณประโยชน์ หรือไม่ เห็นว่า คดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินตามหลักฐาน โฉนดที่ดินเลขที่ ๘๘๖๓ เลขที่ดิน ๑๔๔ ตำบลบางกะไชย อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ออกให้เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๔๔ ซึ่งตามรูปแปลงที่ดินในโฉนดที่ดินดังกล่าว ด้านทิศเหนือ ของที่ดินติดทางสาธารณประโยชน์ ด้านทิศตะวันตกติดที่ดินเลขที่ดิน ๑๔๘ ที่ดินเลขที่ดิน ๕๖ และที่ดินเลขที่ดิน ๕๕ ตามลำดับ โดยที่ดินเลขที่ดิน ๕๕ เป็นของนางท้ายวรรณ ชาวไชย ตามหลักฐานโฉนดที่ดินเลขที่ ๕๗๖๗ ตำบลบางกะไชย อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ออกให้เมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๓๖ ซึ่งตามรูปแปลงที่ดินในโฉนดที่ดินดังกล่าว ด้านทิศเหนือ ของที่ดินติดทางสาธารณประโยชน์ ส่วนด้านทิศตะวันออกของที่ดินของผู้ฟ้องคดีติดกับ ที่ดินเลขที่ดิน ๖๐ ของนางสุภิดา สยามไชย ตามหลักฐานโฉนดที่ดินเลขที่ ๕๔๘๓ ตำบลบางกะไชย อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ออกให้เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๓๖ โดยตามรูปแปลงที่ดิน ในโฉนดที่ดินดังกล่าว ด้านทิศเหนือของที่ดินติดทางสาธารณประโยชน์เช่นเดียวกัน แสดงให้เห็นว่า ตามหลักฐานทะเบียนที่ดิน ด้านทิศเหนือของที่ดินทั้งสามแปลงที่อยู่ในแนวเดียวกันดังกล่าว ติดต่อกับทางสาธารณประโยชน์ ซึ่งปัจจุบันเป็นถนนคอนกรีตเสริมเหล็กสายในหมู่ที่ ๔ ตำบลบางกะไชย และอีกฝั่งหนึ่งของถนน บริเวณตรงข้ามที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๕๗๖๗

/เป็นที่ดิน...

เป็นที่ดินเลขที่ที่ดิน ๕๗ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามหลักฐานโฉนดที่ดินเลขที่ ๕๖๔๕ ตำบลบางกะไชย อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ออกให้เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๓๖ ซึ่งตามรูปแปลงที่ดินในโฉนดที่ดินดังกล่าว ด้านทิศใต้ของที่ดินติดทางสาธารณประโยชน์ ถัดไปด้านทิศตะวันออกในแนวเดียวกันบริเวณตรงข้ามที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๘๘๖๓ ของผู้ฟ้องคดี และที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๕๙๘๓ ของนางสุภิดา สยามไชย เป็นที่ดินเลขที่ที่ดิน ๕๘ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามหลักฐานโฉนดที่ดินเลขที่ ๕๖๔๖ เลขที่ที่ดิน ๕๘ ตำบลบางกะไชย อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ออกให้เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๓๖ ซึ่งตามรูปแปลงที่ดินในโฉนดที่ดินดังกล่าว ด้านทิศใต้ของที่ดินติดทางสาธารณประโยชน์เช่นเดียวกัน ดังนั้น หลักฐานทางทะเบียนที่ดินในบริเวณดังกล่าว จึงสอดคล้องกันว่า มีถนนคอนกรีตเสริมเหล็กสายในหมู่ที่ ๔ ตำบลบางกะไชย ซึ่งเป็นทางสาธารณประโยชน์คั่นอยู่ระหว่างที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๕๗๖๗ ของนางท้าววรรณ ชาวไชย ที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๘๘๖๓ ของผู้ฟ้องคดี และที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๕๙๘๓ ของนางสุภิดา สยามไชย กับที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๕๖๔๕ และโฉนดที่ดินเลขที่ ๕๖๔๖ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีเขตสิ้นสุดที่ถนนเท่านั้น มิได้ข้ามอีกฝั่งหนึ่งของถนนมาติดต่อกับที่ดินของนางท้าววรรณ ชาวไชย ที่ดินของผู้ฟ้องคดี และที่ดินของนางสุภิดา สยามไชย แต่อย่างไร และเมื่อได้พิจารณาถึงความเป็นมาของที่ดินทั้งห้าแปลงดังกล่าว ปรากฏข้อเท็จจริงว่า โฉนดที่ดินเลขที่ ๕๗๖๗ ของนางท้าววรรณ ชาวไชย ออกมาจากหลักฐานหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) เลขที่ ๒๓๙ ตำบลบางกะไชย อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ออกให้เมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๒๗ ซึ่งตามรูปแปลงที่ดินใน น.ส. ๓ ก. ดังกล่าว ด้านทิศเหนือของที่ดินติดทางสาธารณประโยชน์ และ น.ส. ๓ ก. ดังกล่าว ออกมาจากหลักฐานแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) เลขที่ ๒๕ หมู่ที่ ๕ ตำบลบางกะไชย อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี มีชื่อนายบุญ ชาวไชย และนางน้ำ ชาวไชย เป็นผู้แจ้งการครอบครองเมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๔๘ ระบุทิศข้างเคียงว่า ทิศเหนือจดทางสาธารณะ โฉนดที่ดินเลขที่ ๘๘๖๓ ของผู้ฟ้องคดี ออกมาจากหลักฐาน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๓๕๒ ตำบลบางกะไชย อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ออกให้เมื่อวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๒๐ ซึ่งตามรูปแปลงที่ดินใน น.ส. ๓ ก. ดังกล่าว ด้านทิศเหนือของที่ดินติดทางสาธารณประโยชน์ และ น.ส. ๓ ก. ดังกล่าว ออกมาจากหลักฐาน ส.ค. ๑ เลขที่ ๕๐ หมู่ที่ ๕ ตำบลบางกะไชย อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี มีชื่อนายอ๋อ มิ่งมีไชย และนางตุ้ม มิ่งมีไชย เป็นผู้แจ้งการครอบครองเมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๔๘ ระบุทิศข้างเคียงว่า ทิศเหนือจดทางสาธารณะ โฉนดที่ดินเลขที่ ๕๙๘๓ ของนางสุภิดา สยามไชย ออกมาจากหลักฐาน น.ส. ๓ เลขที่ ๕๒ หมู่ที่ ๕ ตำบลบางกะไชย อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ออกให้เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๑๙ ระบุเขตข้างเคียงด้านทิศเหนือว่า จดบ้านนางหงิน มีไชย และ น.ส. ๓ ดังกล่าว ออกมาจากหลักฐาน ส.ค. ๑ เลขที่ ๕๒ หมู่ที่ ๕ ตำบลบางกะไชย

/อำเภอแหลมสิงห์...

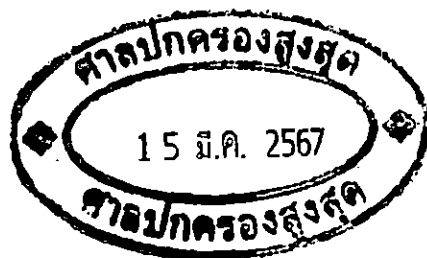
อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี มีชื่อนางเอียน มิ่งมีไชย เป็นผู้แจ้งการครอบครองเมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๔๙๘ ระบุทิศข้างเคียงว่า ทิศเหนือจดที่นายป่วย ส่วนที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามหลักฐานโฉนดที่ดินเลขที่ ๕๖๔๕ ออกมาจากหลักฐาน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๓๐๘ ตำบลบางกะไชย อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ออกให้เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๑๙ ซึ่งตามรูปแปลงที่ดิน ใน น.ส. ๓ ก. ดังกล่าว ด้านทิศใต้ของที่ดินติดทางสาธารณประโยชน์ และ น.ส. ๓ ก. ดังกล่าว ออกมาจากหลักฐาน ส.ค. ๑ เลขที่ ๑๑๓ หมู่ที่ ๔ ตำบลบางกะไชย อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี มีชื่อนายไว พลอยศรีขำ นายหู่ พลอยศรีขำ และนางแป๊ งามประเสริฐ เป็นผู้แจ้งการครอบครองเมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๔๙๘ ระบุทิศข้างเคียงว่า ทิศใต้จดทางสาธารณะ และโฉนดที่ดินเลขที่ ๕๖๔๖ ออกมาจากหลักฐาน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๓๐๗ ตำบลบางกะไชย อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ออกให้เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๑๙ ซึ่งตามรูปแปลงที่ดิน ใน น.ส. ๓ ก. ดังกล่าว ด้านทิศใต้ของที่ดินติดทางสาธารณประโยชน์ และ น.ส. ๓ ก. ดังกล่าว ออกมาจากหลักฐาน ส.ค. ๑ เลขที่ ๕๘ หมู่ที่ ๔ ตำบลบางกะไชย อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี มีชื่อนายป่วย สยามไชย นายต้า - นางหงิน นายองุ่น - นางบุหงา เป็นผู้แจ้งการครอบครอง เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๔๙๘ ระบุทิศข้างเคียงว่า ทิศใต้จดที่นายอี - นางเอียน จากข้อมูลความเป็นมาของที่ดินดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า เดิมมีทางสาธารณะอยู่ระหว่างที่ดิน ส.ค. ๑ เลขที่ ๒๕ หมู่ที่ ๕ (โฉนดที่ดินเลขที่ ๕๗๖๗ ของนางท้าววรรณ ชาวไชย) กับที่ดิน ส.ค. ๑ เลขที่ ๑๑๓ หมู่ที่ ๔ (โฉนดที่ดินเลขที่ ๕๖๔๕ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) และระหว่างที่ดิน ส.ค. ๑ เลขที่ ๕๐ หมู่ที่ ๕ (โฉนดที่ดินเลขที่ ๘๘๖๓ ของผู้ฟ้องคดี) กับที่ดิน ส.ค. ๑ เลขที่ ๕๘ หมู่ที่ ๔ (โฉนดที่ดินเลขที่ ๕๖๔๖ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) แต่ไม่มีทางสาธารณะอยู่ระหว่างที่ดิน ส.ค. ๑ เลขที่ ๕๒ หมู่ที่ ๕ (โฉนดที่ดินเลขที่ ๕๙๘๓ ของนางสุภิดา สยามไชย) กับที่ดิน ส.ค. ๑ เลขที่ ๕๘ หมู่ที่ ๔ (โฉนดที่ดินเลขที่ ๕๖๔๖ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อ้างว่า นางหงินอุทิศที่ดิน ให้เป็นทางสาธารณประโยชน์ตามที่ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๔ ตำบลบางกะไชย ได้ขอให้อุทิศที่ดิน จึงเป็นการอุทิศให้เฉพาะบางส่วนของที่ดิน ส.ค. ๑ เลขที่ ๕๘ หมู่ที่ ๔ เท่านั้น แต่มิได้อุทิศที่ดิน ส.ค. ๑ เลขที่ ๑๑๓ หมู่ที่ ๔ แต่อย่างใด เพราะข้างเคียงด้านทิศใต้ของที่ดิน ส.ค. ๑ เลขที่ ๑๑๓ หมู่ที่ ๔ เป็นทางสาธารณะเดิมอยู่แล้ว อีกทั้งนางหงินก็มีใช้ผู้ครอบครองที่ดิน ส.ค. ๑ เลขที่ ๑๑๓ หมู่ที่ ๔ มาตั้งแต่แรก เพราะที่ดินดังกล่าวมีนายกาญจน์ งามประเสริฐ เป็นผู้ครอบครอง ทำประโยชน์ และได้นำหลักฐาน ส.ค. ๑ ดังกล่าวไปออกเป็น น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๓๐๘ ตำบลบางกะไชย อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๑๙ ก่อนจะขายให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๒๔ ส่วนการอุทิศที่ดิน ส.ค. ๑ เลขที่ ๕๘ หมู่ที่ ๔ นั้น โดยปกติทั่วไปแล้ว ในการอุทิศที่ดินเจ้าของที่ดินจะอุทิศที่ดินบริเวณขอบของแปลงที่ดิน เพื่อให้ที่ดินของตน ได้รับประโยชน์จากการเข้าออกทางสาธารณประโยชน์ ไม่มีเหตุผลใดที่เจ้าของที่ดินจะอุทิศที่ดิน

/บริเวณด้านใน...

บริเวณด้านในของแปลงที่ดินเพื่อให้ที่ดินของตนถูกแบ่งออกเป็น ๒ แปลง โดยเฉพาะการอุทิศที่จะทำให้ที่ดินอีกด้านหนึ่งของทางสาธารณประโยชน์มีความกว้างเพียง ๑ เมตร ถึง ๒ เมตร ซึ่งไม่สามารถใช้ประโยชน์ในการปลูกสร้างสิ่งปลูกสร้างใด ๆ ได้เลย จึงเชื่อได้ว่านางหงษ์ได้อุทิศที่ดิน ส.ค. ๑ เลขที่ ๕๘ หมู่ที่ ๔ บริเวณขอบแปลงด้านที่ติดกับที่ดิน ส.ค. ๑ เลขที่ ๕๒ หมู่ที่ ๕ ให้เป็นทางสาธารณประโยชน์ เขตที่ดิน ส.ค. ๑ เลขที่ ๕๘ หมู่ที่ ๔ ภายหลังจากการอุทิศจึงจดทางสาธารณประโยชน์ และต่อมา เมื่อมีการออกเป็น น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๓๐๗ ตำบลบางกะไชย อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๑๙ จึงมีรูปแปลงที่ดินด้านทิศใต้ติดทางสาธารณประโยชน์ ก่อนจะออกเป็นโฉนดที่ดินเลขที่ ๕๖๔๖ เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๓๖ ซึ่งยังคงปรากฏรูปแปลงที่ดินด้านทิศใต้ติดทางสาธารณประโยชน์เช่นเดิม โดยไม่มีส่วนใดของที่ดินติดกับที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๘๘๖๓ และที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๕๙๘๓ ซึ่งการออก น.ส. ๓ ก. และโฉนดที่ดินดังกล่าวย่อมเป็นการแสดงให้เห็นว่านางหงษ์ได้ยอมรับเขตที่ดินของตนว่าสิ้นสุดที่ทางสาธารณประโยชน์ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งรับโอนที่ดินมาจากนางหงษ์ จึงมิได้มีสิทธิดีกว่านางหงษ์แต่อย่างใด จึงฟังได้ว่าที่ดินที่อยู่บริเวณด้านข้างถนนด้านที่ติดกับที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๕๓๖๗ ของนางทัยวรรณ ชาวไชย ที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๘๘๖๓ ของผู้ฟ้องคดี และที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๕๙๘๓ ของนางสุภิดา สยามไชย เป็นส่วนหนึ่งของทางสาธารณประโยชน์ ซึ่งเป็นส่วนที่เหลือจากการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กสายในหมู่ที่ ๔ และถือเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สำหรับกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อ้างว่า นางหงษ์ได้อุทิศที่ดินบางส่วนโดยใช้วิธีปักแนวเขตทางมีความกว้างตลอดแนว ๕ เมตร และเจ้าของที่ดินข้างเคียงรายอื่นก็ได้อุทิศที่ดินของตนความกว้าง ๕ เมตร ตลอดแนวเขตที่ดินให้เป็นทางสาธารณะติดต่อกันไป โดยเจ้าของที่ดินที่อุทิศที่ดินให้เป็นทางสาธารณะดังกล่าวจะเหลือที่ดินจากการอุทิศทางด้านที่ติดกับรั้วที่กั้นระหว่างที่ดินหมู่ที่ ๔ และหมู่ที่ ๕ มากบ้างน้อยบ้าง ซึ่งผู้ใหญ่บ้านก็แนะนำให้ครอบครองเป็นเจ้าของต่อไปได้โดยไม่จำเป็นต้องดำเนินการออกโฉนดที่ดิน ซึ่งนางหงษ์ก็เชื่อตามนั้น จึงได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทตลอดมา โดยอ้างพยานบุคคลที่ให้ถ้อยคำยืนยันการอุทิศที่ดิน คือ นางสาวสมหมาย ผดุงนาม และนายวิทยา มีไชย นั้น เห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่มีพยานหลักฐานใดที่แสดงว่านางหงษ์ได้อุทิศที่ดินบางส่วนโดยใช้วิธีปักแนวเขตทางมีความกว้างตลอดแนว ๕ เมตร ดังที่กล่าวอ้าง ส่วนพยานบุคคลรายนางสาวสมหมาย ผดุงนาม เป็นเพียงบุตรของนายชอบ ผดุงนาม ซึ่งเป็นอดีตผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๔ จึงมิใช่ผู้ปกครองท้องที่ในขณะนั้น และพยานบุคคลรายนายวิทยา มีไชย เป็นผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๔ ซึ่งเข้าดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๗ แต่เมื่อ น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๓๐๗ (โฉนดที่ดินเลขที่ ๕๖๔๖)

/ซึ่งออกให้...

ซึ่งออกให้เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๑๙ ระบุเขตติดต่อด้านทิศใต้ของที่ดิน และแสดงรูปแปลงที่ดิน ใน น.ส. ๓ ก. ดังกล่าวว่าติดทางสาธารณประโยชน์ อันเป็นการแสดงให้เห็นว่ามีการอุทิศที่ดิน ให้เป็นทางสาธารณประโยชน์ก่อนมีการออก น.ส. ๓ ก. เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๑๙ แล้ว จึงไม่น่าเชื่อว่านายวิทยาจะรู้เห็นถึงการอุทิศที่ดินของนางหิנדดังกล่าว จึงรับฟังได้แต่เพียงว่า มีการอุทิศที่ดินบริเวณด้านที่ติดกับเขตหมู่ที่ ๕ เป็นทางสาธารณประโยชน์ และเมื่อมีการอุทิศ และทางราชการได้รับการอุทิศไว้แล้ว จึงถือว่าที่ดินดังกล่าวเป็นทางสาธารณประโยชน์ ซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินโดยไม่จำต้องขึ้นทะเบียนแต่อย่างใด เมื่อต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ก่อสร้างทางสาธารณประโยชน์ดังกล่าวเป็นถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก และยังคงมีเขตทาง สาธารณประโยชน์บางส่วนเหลือจากการก่อสร้าง แต่พื้นที่ส่วนที่เหลือดังกล่าวนั้นก็มิได้กลับไป เป็นกรรมสิทธิ์ของเจ้าของเดิม เพราะได้เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินโดยสมบูรณ์แล้ว การที่นางหินด์ยังคงเข้าทำประโยชน์ในพื้นที่ดังกล่าวจึงมิได้ก่อให้เกิดสิทธิใด ๆ ในที่ดิน ส่วนกรณีที่ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กล่าวอ้างผลการวิเคราะห์ภาพถ่ายทางอากาศและแผนที่ ของนายวัลลภ บังเกิดผล ผู้เชี่ยวชาญวิเคราะห์ภาพถ่ายทางอากาศและแผนที่ สำนักงานศาลยุติธรรม ซึ่งวิเคราะห์ว่า ไม่มีทางสาธารณะในบริเวณเขตติดต่อหมู่ที่ ๔ และหมู่ที่ ๕ มาตั้งแต่แรก และที่ดินที่เป็นที่ตั้งรั้วพินาศไม่ใช่ทางสาธารณประโยชน์ เพราะมีการปลูกพืชผลอาสินเต็มพื้นที่ นั้น เห็นว่า บุคคลดังกล่าวไม่ใช่พยานผู้เชี่ยวชาญของศาลในคดีนี้ และผลการวิเคราะห์ที่ระบุว่า มีการปลูกพืชผลอาสินก็มีไขการยืนยันว่าที่ดินที่ปลูกพืชผลอาสินดังกล่าวไม่เป็นทางสาธารณประโยชน์ เพราะการเข้าทำประโยชน์เป็นคนละเรื่องกับสิทธิในที่ดิน อีกทั้งในการแจ้งการครอบครองที่ดินนั้น เป็นเรื่องที่ทางราชการกำหนดให้ผู้ที่ครอบครองและทำประโยชน์อยู่ในที่ดินในขณะนั้นเป็นผู้แจ้ง เพื่อประโยชน์แก่ทางราชการที่จะได้ทราบว่ามีกรออกหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ไปแล้วจำนวนเท่าใด คงเหลือที่ยังไม่ได้ออกหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์อีกจำนวนเท่าใด เป็นที่ดินรกร้างว่างเปล่า หรือที่ดินของรัฐจำนวนเท่าใด เพื่อนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการจัดการเกี่ยวกับที่ดิน การแจ้งการครอบครองจึงมิได้ก่อให้เกิดกรรมสิทธิ์ในที่ดินแก่ผู้แจ้ง แต่หากผู้แจ้งประสงค์จะได้ หลักฐานแสดงกรรมสิทธิ์ก็ต้องยื่นขอหนังสือรับรองการทำประโยชน์หรือโฉนดที่ดินต่อไป ซึ่งในขั้นตอนนั้นก็ต้องมีการรังวัดที่ดินเพื่อระบุรายละเอียดของที่ดินที่แน่นอน ซึ่งหากในการ แจ้งการครอบครองที่ดินมีการระบุเขตข้างเคียงไม่ตรงกับความเป็นจริง ก็อาจเกิดปัญหาในการ สอบสวนสิทธิออกหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ในภายหลังได้ โดยปกติแล้วผู้แจ้งจึงต้องแจ้ง เขตข้างเคียงที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของที่ดินในขณะนั้น จึงไม่น่าเชื่อว่า ผู้แจ้งการครอบครอง ที่ดินตาม ส.ค. ๑ เลขที่ ๒๕ หมู่ที่ ๕ ส.ค. ๑ เลขที่ ๕๐ หมู่ที่ ๕ และ ส.ค. ๑ เลขที่ ๑๑๓ หมู่ที่ ๔ จะแจ้งเขตข้างเคียงว่าจดทางสาธารณะ ทั้งที่ในสภาพความเป็นจริงของที่ดินไม่จดทางสาธารณะ

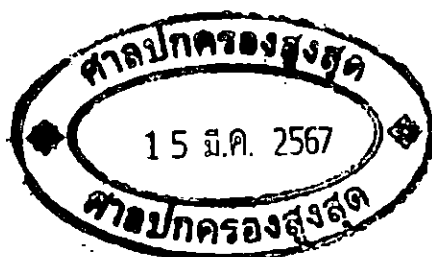

/อันเป็นการ...

อันเป็นการแจ้งข้อความอันเป็นเท็จต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ข้ออ้างของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดังกล่าว จึงไม่อาจรับฟังได้

คดีมีปัญหาที่ต้องพิจารณาต่อไปว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหน้าที่จะต้องดำเนินการให้มีการรื้อถอนรั้วพินาทออกไปจากทางสาธารณประโยชน์หรือไม่ เห็นว่า เมื่อได้วินิจฉัยแล้วว่า พื้นที่ด้านข้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กด้านที่ติดกับที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๕๗๖๗ ของนางทวยวรรณ ชาวไชย ที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๘๘๖๓ ของผู้ฟ้องคดี และที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๕๕๘๓ ของนางสุภิตา สยามไชย เป็นส่วนหนึ่งของทางสาธารณประโยชน์ การก่อสร้างรั้วพินาทบนทางสาธารณประโยชน์จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งมีหน้าที่ตามมาตรา ๑๒๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ มาตรา ๑๖ (๒๗) แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ และข้อ ๖ วรรคหนึ่ง ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓ ในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นทางสาธารณประโยชน์ดังกล่าว มิให้ผู้ใดกีดกันเป็นของตนเองหรือขัดขวางผู้อื่นในการเข้าใช้ทางสาธารณประโยชน์ดังกล่าว และมีหน้าที่ในการจัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบกตามมาตรา ๖๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติสภาพาบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แต่กลับปล่อยให้มีการก่อสร้างรั้วปิดกั้นการเข้าใช้ทางสาธารณประโยชน์ โดยปรากฏข้อเท็จจริงว่า อำเภอลำปางได้มีหนังสือ ที่ จบ ๐๓๑๘.๖/๑๙๙๗ ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๘ แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แจ้งหลักฐานของเจ้าพนักงานที่ดินหัวหน้าส่วนแยกแหลมสิงห์ และผลการพิจารณาของคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงที่เห็นว่าพื้นที่ที่ตั้งรั้วพินาทเป็นทางสาธารณประโยชน์ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทราบ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็เพียงแต่มีหนังสือที่ จบ ๗๓๙๐๑/๖๙๖ ลงวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๘ แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทราบหลักฐานของเจ้าพนักงานที่ดินหัวหน้าส่วนแยกแหลมสิงห์และผลการพิจารณาของคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง และหนังสือ ที่ จบ ๗๓๙๐๑/๘๒๖ ลงวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๘ แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ชี้แจงข้อเท็จจริงภายใน ๑๕ วัน แต่หลังจากนั้นก็ไม่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ดำเนินการให้มีการรื้อถอนรั้วพินาทออกไปจากทางสาธารณประโยชน์แต่อย่างใด กรณีจึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

สำหรับกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อ้างว่า ข้อพิพาทเกี่ยวกับรั้วพินาทเกิดขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ โดยได้มีการดำเนินการตั้งแต่ชั้นจับกุมโดยพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ การสอบสวนโดยพนักงานสอบสวน จนกระทั่งพนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องแล้ว การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงเป็นการกระทำโดยความระมัดระวังตามคำวินิจฉัย

/และการสั่ง...

และการสั่งคดีของพนักงานอัยการจังหวัดจันทบุรี มิได้ละเลยหรือเพิกเฉยหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่แต่อย่างใด เพราะหากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งทางปกครองใด ๆ เกี่ยวกับรั้วพินาตังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็อาจถูกผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ฟ้องในข้อหาการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบได้ นั้น เห็นว่า การดำเนินคดีอาญาครั้งดังกล่าวเป็นการดำเนินคดีในความผิดกรณีบุกรุกทางสาธารณประโยชน์ ซึ่งการที่พนักงานอัยการจังหวัดจันทบุรีมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องก็ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเหตุผลของการมีคำสั่งดังกล่าว และการสั่งไม่ฟ้องก็มิใช่การยืนยันว่าที่ดินที่บุกรุกดังกล่าว ไม่ใช่ทางสาธารณประโยชน์ เพราะการพิจารณาความรับผิดในทางอาญานั้น จะต้องพิจารณาถึงเจตนาของผู้กระทำเป็นสำคัญ หากผู้กระทำมิได้มีเจตนาบุกรุกแล้ว พนักงานอัยการก็อาจใช้ดุลพินิจมีคำสั่งไม่ฟ้องได้ แต่ที่ดินนั้นก็ยังคงเป็นทางสาธารณประโยชน์ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหน้าที่จะต้องดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันมิให้ผู้ใดกีดกันไปเป็นประโยชน์ส่วนตัว ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ย่อมมีอำนาจตามมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ในการออกคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองรั้วพินาตังดำเนินการรื้อถอนรั้วดังกล่าวออกจากเขตทางสาธารณประโยชน์ และหากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่รื้อถอน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็มีอำนาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เพื่อให้มีการรื้อถอนต่อไปได้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่อาจนำเรื่องการสั่งไม่ฟ้องในคดีอาญามาเป็นเหตุไม่ดำเนินการให้มีการรื้อถอนรั้วพินาตัง ข้ออ้างของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดังกล่าวจึงฟังไม่ขึ้น

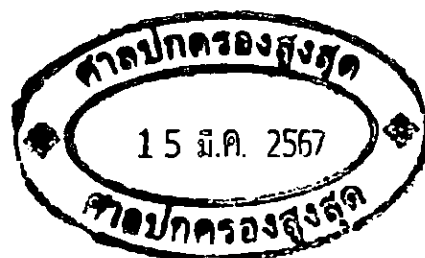
ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยนายกองค้การบริหารส่วนตำบลบางกะไชยดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดเพื่อให้มีการรื้อถอนรั้วลวดหนามที่ปิดกั้นการเข้าออกของผู้ฟ้องคดีสู่ถนนคอนกรีตเสริมเหล็กสายในหมู่ที่ ๔ อันเป็นทางสาธารณประโยชน์ให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่คดีถึงที่สุด

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อุทธรณ์ว่า กรณีที่ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยว่า คดีนี้อยู่ในเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง นั้น เห็นว่า การที่อำเภอแหลมสิงห์หรือผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องดำเนินการเพื่อให้มีการรื้อถอนรั้วลวดหนามของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ออกจากที่ดินพิพาทนั้น ต้องเป็นที่ยุติแล้วว่าที่ดินพิพาทเป็นที่ดินสาธารณประโยชน์อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โต้แย้งว่าที่ดินพิพาทเป็นที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงเป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน อันเป็นประเด็นหลักในคดีนี้ ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม ส่วนอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่เป็นประเด็นรอง การที่ศาลปกครองชั้นต้นได้วินิจฉัยโดยยกประเด็นรองขึ้นเป็นประเด็นหลักแห่งคดี ทำให้เขตอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลคลาดเคลื่อนไปจากที่กฎหมายกำหนด จึงไม่เป็นไป

/ตามพระราชบัญญัติ...

ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ แม้ศาลปกครองชั้นต้นจะได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ และข้อบังคับคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ว่าด้วยวิธีการเสนอเรื่อง การพิจารณาและวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งผลปรากฏว่า ศาลปกครองระยอง และศาลจังหวัดจันทบุรีมีความเห็นพ้องกันว่า คดีนี้อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง และศาลได้มีคำสั่งให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีนี้ต่อไปแล้วก็ตาม แต่คำสั่งดังกล่าวไม่อยู่ในกรอบของพระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงไม่เป็นที่สุดตามกฎหมาย ศาลปกครองสูงสุดยังคงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาในกรณีนี้ได้ อีกทั้งการที่ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยว่า ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาข้อพิพาทเกี่ยวกับการโต้แย้งสิทธิในที่ดินพิพาท ซึ่งเป็นข้อพิพาทที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลอื่นได้ตามระเบียบดังกล่าว แต่กลับไม่ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ใช้สิทธิฟ้องแย้งในข้อพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินดังกล่าวได้อย่างเช่นการใช้สิทธิในศาลยุติธรรม คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นดังกล่าวจึงขัดแย้งและไม่สอดคล้องไปในทำนองเดียวกัน นอกจากนี้ เมื่อศาลปกครองชั้นต้นรับฟังข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติและวินิจฉัยว่า มีมูลเหตุแห่งการโต้แย้งกรณีรั่วลอดหนามบนที่ดินพิพาทระหว่างผู้ฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๗ และต่อมา พนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดังนั้น ระยะเวลาอันเป็นมูลเหตุแห่งการฟ้องคดีได้เกิดขึ้นแล้ว ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๗ แต่ผู้ฟ้องคดีหรือผู้มีสิทธิในที่ดินเดิมไม่ได้ดำเนินการใด ๆ กับนางหญิงหรือผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แม้ที่ดินของผู้ฟ้องคดีมีการเปลี่ยนมือให้แก่ญาติคนใกล้ชิด แต่รั่วลอดหนามและการครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ก็ยังคงมีอยู่เรื่อยมา ผู้ฟ้องคดีย่อมรู้ถึงเหตุแห่งการโต้แย้งสิทธินั้นแล้ว ทั้งตามกฎหมายผู้รับโอนที่ดินก็ไม่มีสิทธิดีกว่าผู้โอนการที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๙ จึงพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ทั้งมิใช่คำฟ้องที่เกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะหรือสถานะของบุคคลหรือเพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวมหรือมีเหตุจำเป็นอื่นที่ผู้ฟ้องคดีอาจยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ได้ และปัญหาการยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีเป็นเรื่องเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ สามารถยกขึ้นว่ากล่าวในชั้นนี้ได้ คำฟ้องของผู้ฟ้องคดีในคดีนี้จึงเป็นการฟ้องคดีที่ไม่ถูกต้องตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ศาลปกครองจึงควรมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องนี้ไว้พิจารณาหรือยกฟ้องคดีนี้เสีย

/สำหรับ...

สำหรับประเด็นที่ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยว่า ที่ดินพิพาทเป็นที่ดิน สาธารณประโยชน์อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน นั้น เห็นว่า กรณีนี้เจ้าพนักงานที่ดิน จังหวัดจันทบุรีส่วนแยกแหลมสิงห์อ้างว่า ที่ดินพิพาทเป็นทางสาธารณประโยชน์ตามหลักฐาน ทางทะเบียน แต่ไม่ได้แสดงทะเบียนที่ดินสาธารณะประโยชน์หรือที่หลวงของที่ดินพิพาท ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ตรวจสอบทะเบียนที่ดินสาธารณะหรือที่หลวงแล้ว ก็ไม่ปรากฏหลักฐาน ทางทะเบียนว่าที่ดินพิพาทเป็นทางสาธารณประโยชน์ตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ หรือตามกฎหมายใด การที่ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยว่าที่ดินพิพาทเป็นทางสาธารณประโยชน์ จึงปราศจากพยานหลักฐานมาสนับสนุน คงมีแต่รูปแผนที่ตามโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีเท่านั้น ซึ่งเกิดจากการกระทำของผู้ฟ้องคดีเพียงฝ่ายเดียวเท่านั้น จึงไม่มีน้ำหนักรับฟังได้ กล่าวคือ แม้ที่ดินสาธารณประโยชน์จะมีขึ้นได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ก็ตาม แต่ก็ต้อง เป็นไปตามหลักกฎหมายดังกล่าวด้วย เมื่อศาลปกครองชั้นต้นได้วินิจฉัยว่ามีที่ดินเหลือจาก การทำถนนเป็นบริเวณที่ดินพิพาท และที่ดินที่เหลือนั้นเป็นที่ดินสาธารณประโยชน์อันเป็น สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยไม่ได้พิจารณาจากพยานหลักฐานที่ปรากฏในการพิจารณา มิได้คำนึงถึงเหตุผล และข้อเท็จจริงอื่นประกอบ และพิจารณาโดยไม่มีพยานหลักฐานที่แสดงว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้สละที่ดินพิพาทโดยชัดแจ้งหรือโดยปริยายอย่างไร ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้กั้นรั้วลวดหนาม ตามแนวเขตที่ดินของผู้ฟ้องคดี ทั้งยังมีผู้เชี่ยวชาญวิเคราะห์ภาพถ่ายทางอากาศและแผนที่ พิสูจน์ว่ามีการทำประโยชน์ในที่ดินพิพาท ซึ่งพฤติการณ์ดังกล่าวหากพิจารณาโดยตลอดแล้ว ยังไม่สามารถถือว่ามี การอุทิศหรือสละสิทธิที่ดินพิพาทให้เป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ ตามที่ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยได้ เมื่อพฤติการณ์เกี่ยวกับที่ดินพิพาทในคดีนี้ไม่เป็นไปตาม หลักในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยไม่ปรากฏหลักฐานทางทะเบียนของทางราชการ ว่าเป็นทางสาธารณประโยชน์ ก็ต้องพิจารณาจากหลักฐานอื่นประกอบ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้อ้างพยานหลักฐานมีบันทึกถ้อยคำของพยานบุคคลซึ่งรู้เห็นข้อเท็จจริง คือ นางสาวสมหมาย ผดุงนาม บุตรสาวของนายชอบ ผดุงนาม อดีตผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔ ตำบลบางกะไชย (เสียชีวิตไปแล้ว) ซึ่งเป็นผู้ปกครองท้องที่ที่รับผิดชอบในพื้นที่พิพาท โดยเป็นผู้ขอให้ชาวบ้านอุทิศที่ดิน เพื่อทำถนนกว้างเพียง ๕ เมตร และมีนายวิทยา มีไชย ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๔ ตำบลบางกะไชย ซึ่งต่างได้ให้ถ้อยคำไว้กับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผลการวิเคราะห์ภาพถ่ายทางอากาศและแผนที่ รายปีที่สอดคล้องกัน โดยเฉพาะภาพถ่ายทางอากาศที่แสดงถึงการทำประโยชน์ในที่ดิน และบริเวณแนวเขตที่ดินในช่วงเวลาของการที่ยังไม่มีและมีขึ้นของถนนในที่ดินพิพาท ซึ่งแบ่งที่ดินออกเป็นสองด้าน เนื้อที่ดินส่วนที่เหลือของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทั้งสองด้านของถนน และที่ดินบริเวณพิพาทซึ่งนางหิรินมารดาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ชื่อมารวม ๒ แปลง และได้เข้า ครอบครองทำประโยชน์มาตั้งแต่เป็นที่ดิน ส.ค. ๑ พยานหลักฐานดังกล่าวล้วนเป็นข้อมูล

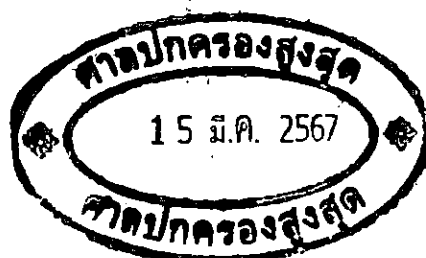

/ทางวิทยาศาสตร์...

ทางวิทยาศาสตร์ เป็นข้อเท็จจริงที่ไม่อาจหักล้างได้ แต่ศาลปกครองชั้นต้นกลับฟังข้อเท็จจริงคลาดเคลื่อนว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อ้างว่ามีที่ดินเพียงแปลงเดียว หากศาลปกครองชั้นต้นไม่เชื่อผลการวิเคราะห์ภาพถ่ายทางอากาศและแผนที่ของนายวัลลภ บังเกิดผล เนื่องจากไม่ใช่พยานผู้เชี่ยวชาญของศาลในคดีนี้ แม้จะเป็นผู้เชี่ยวชาญซึ่งได้ขึ้นทะเบียนของสำนักงานศาลยุติธรรม แต่เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลปกครองชั้นต้นชอบที่จะพิจารณาแสวงหาข้อเท็จจริงจากภาพถ่ายทางอากาศให้เป็นที่ยุติก่อนพิพากษาคดีนี้ได้ แต่ศาลปกครองชั้นต้นยังคงไม่อนุญาตให้ไต่สวนพยานบุคคลดังกล่าว ส่วนผู้ฟ้องคดีมีโฉนดที่ดินที่แสดงกรรมสิทธิ์เฉพาะในเนื้อที่ดินของตน ไม่ใช่ในที่ดินพิพาท และแนวเขตที่ดินของผู้ฟ้องคดีก็สิ้นสุดเพียงรั้วลวดหนามของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เท่านั้น การระบุในโฉนดที่ดินว่าแนวเขตที่ดินติดต่อกับที่ดินใด ก็เป็นการนำซึ่งรั้ววัดเพื่อออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ขอออกโฉนดที่ดินโดยฝ่ายเดียว ซึ่งมีใช้การทำแผนที่ออกโฉนดที่ดินทั้งพื้นที่ในคราวเดียวกัน ทั้งมิใช่หลักฐานทะเบียนที่ดินตามที่ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัย และการรั้ววัดก็ทำขึ้นโดยไม่ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีโอกาสคัดค้านการได้มาซึ่งที่ดินพิพาทโดยการซื้อมาของนางหงินแล้วตกทอดต่อเนื่องมาถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แต่เดิมที่ดินมีหลักฐาน ส.ค. ๑ และมีการครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทต่อเนื่องมาโดยตลอด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงยังคงมีสิทธิครอบครองที่ดินพิพาทโดยชอบด้วยกฎหมาย การที่ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อุทิศที่ดินพิพาทให้เป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ทั้งหมดจดที่ดินของผู้ฟ้องคดี แต่กลับปรากฏที่ดินเหลือจากการทำถนนมากบ้างน้อยบ้างตลอดแนวถนนคอนกรีตเสริมเหล็กสายในหมู่ที่ ๔ ตำบลบางกะไชย นั้น จึงขัดแย้งกับคำวินิจฉัยของศาลปกครองชั้นต้นนั่นเอง กรณีจึงเป็นเพียงความเชื่อของศาลปกครองชั้นต้นเท่านั้น แต่ไม่มีพยานหลักฐานใดที่แสดงให้เห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อุทิศที่ดินให้ทั้งหมดเกินกว่าถนนที่มีความกว้าง ๕ เมตร ซึ่งถนนดังกล่าวก็ยังคงปรากฏความกว้างเท่าเดิมจนถึงปัจจุบัน และนับแต่ถนนสาธารณะที่ปรากฏในภาพถ่ายทางอากาศในปี พ.ศ. ๒๕๑๘ ผู้ฟ้องคดีหรือผู้มีสิทธิในที่ดินเดิมก็ได้ร้องขอหรือดำเนินคดีให้นางหงินหรือผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ รื้อถอนรั้วออกจากที่ดินพิพาทแต่อย่างใด อันเป็นการผิดวิสัยของวิญญูชน หากแต่เป็นเพราะผู้ฟ้องคดีหรือผู้มีสิทธิเดิมในที่ดินได้ทราบและยอมรับว่าที่ดินพิพาทเป็นของนางหงินและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดังนั้น ที่ดินพิพาทจึงไม่ใช่ทางสาธารณประโยชน์หรือที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน แต่เป็นที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งได้ครอบครองทำประโยชน์ต่อเนื่องตลอดมา

ขอให้ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษากลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น
เป็นยกฟ้อง

ผู้ฟ้องคดีได้รับคำสั่งศาลเรียกให้ทำคำแก้อุทธรณ์โดยชอบแล้ว แต่ไม่ได้ทำ
คำแก้อุทธรณ์ภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด

/ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒...

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ชี้แจงว่า ตามหนังสือสำนักงานที่ดินจังหวัดจันทบุรี ส่วนแยกแหลมสิงห์ ที่ ๐๐๒๐.๐๔/๑๕๗๖ ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๘ ที่ระบุว่า ด้านทิศเหนือ ของที่ดินของผู้ฟ้องคดีแปลงที่ดินพิพาทหลักฐานทางทะเบียนปรากฏเป็นที่สาธารณประโยชน์ (ทางสาธารณประโยชน์) นั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ตรวจสอบแล้วพบว่า ข้อเท็จจริงไม่ปรากฏ หลักฐานการจดทะเบียนของสำนักงานที่ดินหรือในโฉนดที่ดินว่า ที่ดินของผู้ฟ้องคดีด้านทิศเหนือติด กับทางสาธารณประโยชน์ คงปรากฏเพียงแผนผังรูปโฉนดที่ดินที่เกิดจากการนำซีแนวเขต ของผู้ฟ้องคดีในการรังวัดออกโฉนดที่ดินว่า ที่ดินของผู้ฟ้องคดีติดทางสาธารณประโยชน์ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ทำประโยชน์ในที่ดินอยู่และยังมีรั้วแนวเขตที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กันอยู่ แต่ผู้ฟ้องคดีไม่แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มาระวังแนวเขตที่ดิน จึงเป็นการไม่สุจริต นอกจากนี้ การที่ปรากฏท่อระบายน้ำในพื้นที่ส่วนน้อยของที่ดินพิพาทนั้น เกิดจากในขณะนั้น มีน้ำทะเลหนุน ทำให้ที่ดินบริเวณนั้นและที่ดินใกล้เคียงมีน้ำท่วมขังไม่สามารถระบายน้ำได้โดยเร็ว ผู้ใหญ่บ้านในขณะนั้นมาร้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ช่วยเหลือโดยขออนุญาตทำท่อเพื่อระบายน้ำออก เพื่อช่วยเหลือชาวบ้าน และหากต้องการให้เอาท่อออกเมื่อใดก็สามารถแจ้งให้เอาออกได้ ทั้งนี้ ข้อเท็จจริงดังกล่าวปรากฏตามคำให้การของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และคำให้การของผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ส่งเอกสารหลักฐานต่อศาลแล้ว ที่ดินพิพาทเป็นที่ดิน ส.ค. ๑ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ยังมีได้นำไปออกโฉนดที่ดิน จึงปรากฏหลักฐานที่ดินโฉนดที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อยู่คนละฝั่งถนนกับที่ดินพิพาท ส่วนสาเหตุที่หลักโฉนดที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มิได้อยู่ติดถนนสาธารณะตามภาพที่ผู้ฟ้องคดีอ้างนั้น เนื่องจากการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคขอปักเสาไฟฟ้า ในที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นการถาวร ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้อนุญาตให้ปักเสาไฟฟ้าถาวร ในที่ดินดังกล่าวได้ก่อนที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะออกโฉนดที่ดิน และเมื่อพิจารณาระยะจาก ทางสาธารณะที่เป็นพื้นปูนไปยังที่ดินแต่ละแปลงตลอดถนนสาธารณะจะมีความห่างไม่เท่ากัน แต่ถนนปูนกลับมีความกว้างเท่ากันตลอดสาย ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงได้ว่าการทำถนนนั้น มิได้กันที่ดินนอกถนนปูนไว้เป็นทางสาธารณะด้วย ด้วยเหตุนี้ผู้ฟ้องคดีจึงระบุระยะห่างจาก ถนนปูนเพียงฝั่งที่ดินของตนฝั่งเดียว แต่ไม่ได้ระบุห่างของที่ดินอีกฝั่งถนนปูนซึ่งเป็นที่ดิน ที่มีหลักโฉนดที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒

คดีนี้ศาลปกครองสูงสุดไม่จัดให้มีการนั่งพิจารณาคดี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ยื่นคำแถลงเป็นหนังสือ ลงวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๖๖ ส่วนผู้ฟ้องคดีไม่ได้ยื่นคำแถลงเป็นหนังสือ คู่กรณีไม่ได้แจ้งความประสงค์ให้ศาลจัดให้มีการนั่งพิจารณาคดี โดยได้รับฟังสรุปข้อเท็จจริง ของตุลาการเจ้าของสำนวน และคำชี้แจงด้วยวาจาประกอบคำแถลงการณ์เป็นหนังสือ ของตุลาการผู้แถลงคดี

/ศาลปกครอง...

ศาลปกครองสูงสุดได้ตรวจพิจารณาพยานหลักฐานในคำฟ้อง คำให้การ คำคัดค้านคำให้การ คำให้การเพิ่มเติม คำอุทธรณ์ คำแก้อุทธรณ์ และคำชี้แจงแล้ว

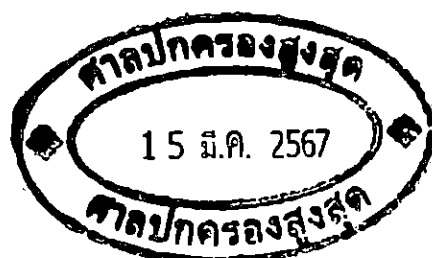
ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๘๘๖๓ เลขที่ดิน ๑๔๙ ตำบลบางกะไชย อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ออกให้เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๔๙ โดยรูปแผนที่ในโฉนดที่ดินดังกล่าวระบุข้างเคียงด้านทิศเหนือจดทางสาธารณประโยชน์ ซึ่งปรากฏเป็นถนนคอนกรีตเสริมเหล็กสายในหมู่ที่ ๔ ตำบลบางกะไชย ส่วนที่ดินที่ตั้งอยู่ถัดจากที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๘๘๖๓ ของผู้ฟ้องคดีไปทางด้านทิศเหนือโดยมีทางสาธารณประโยชน์ดังกล่าว คั่นอยู่คือ ที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๕๖๔๖ เลขที่ดิน ๕๘ ตำบลบางกะไชย อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ออกให้แก่นางหญิง มีไชย มารดาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๓๖ ซึ่งตามรูปแผนที่ในโฉนดที่ดินดังกล่าวระบุข้างเคียงด้านทิศใต้จดทางสาธารณประโยชน์ เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๘ ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๘ ร้องเรียนต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่า ได้รับความเดือดร้อนจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ก่อสร้างรั้วลวดหนามบนทางสาธารณประโยชน์ซึ่งเป็นที่ดินบริเวณด้านข้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กสายในหมู่ที่ ๔ ตำบลบางกะไชย ปิดกั้นตลอดแนวที่ดินด้านทิศเหนือของที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๘๘๖๓ เลขที่ดิน ๑๔๙ ของผู้ฟ้องคดี ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถเข้าออกที่ดินของตนผ่านทางสาธารณประโยชน์ที่อยู่ทางด้านทิศเหนือได้ ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้มีหนังสือ ที่ จบ ๗๓๙๐๑/๔๖๗ ลงวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ขอให้นายอำเภอแหลมสิงห์ แต่งตั้งผู้มีอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการบุกรุกที่หรือทางสาธารณประโยชน์ ซึ่งนายอำเภอแหลมสิงห์ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงข้อร้องเรียนการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ตามข้อร้องเรียนดังกล่าวของผู้ฟ้องคดี และได้มีหนังสือ ที่ จบ ๐๓๑๘.๖/๑๘๔๔ ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๘ ขอให้สำนักงานที่ดินจังหวัดจันทบุรี ส่วนแยกแหลมสิงห์ ตรวจสอบทางสาธารณประโยชน์ตามที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้าง ซึ่งสำนักงานที่ดินจังหวัดจันทบุรี ส่วนแยกแหลมสิงห์ ได้มีหนังสือ ที่ ๐๐๒๐.๐๔/๑๙๗๖ ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๘ แจ้งอำเภอแหลมสิงห์ว่า ได้ตรวจสอบจากแผนที่ระวางหมายเลข ๕๔๓๔ III ๘๘๔๖ - ๔ บริเวณที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๕๗๖๗ เลขที่ดิน ๕๕ ตำบลบางกะไชย อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี และที่ดินเลขที่ดินตำแหน่งบริเวณใกล้เคียง ตลอดจนที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๕๖๔๕ เลขที่ดิน ๕๗ บริเวณฝั่งตรงข้ามทางสาธารณประโยชน์ของที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๕๗๖๗ เลขที่ดิน ๕๕ ปรากฏว่า ด้านทิศเหนือของที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๕๗๖๗ เลขที่ดิน ๕๕ ตามหลักฐานทางทะเบียนปรากฏเป็นที่สาธารณประโยชน์ (ทางสาธารณประโยชน์) ตลอดแนว และคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงข้อร้องเรียนการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ในการประชุมเมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๘

/ได้พิจารณา...

ได้พิจารณาข้อร้องเรียนของผู้ฟ้องคดีแล้วเห็นพ้องกับความเห็นของสำนักงานที่ดินจังหวัดจันทบุรี ส่วนแยกแหลมสิงห์ ว่า รั้วลวดหนามของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตั้งอยู่บนทางสาธารณประโยชน์ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้มีหนังสือ ที่ จบ ๗๓๙๐๑/๖๙๖ ลงวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๘ และที่ จบ ๗๓๙๐๑/๘๒๖ ลงวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๘ แจ้งหลักฐานการตรวจสอบที่สาธารณประโยชน์ของสำนักงานที่ดินจังหวัดจันทบุรี ส่วนแยกแหลมสิงห์ และผลการพิจารณาของคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทราบ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ชี้แจงข้อเท็จจริงกรณีดังกล่าว ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๘ ชี้แจงต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่า ที่ดินพิพาทไม่ใช่ที่สาธารณประโยชน์ แต่เป็นที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเดิมมารดาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และชาวบ้านได้อุทิศที่ดินขนาดความกว้าง ๕ เมตร ยาวประมาณ ๑ กิโลเมตร ให้ก่อสร้างถนนสายในหมู่บ้าน หมู่ที่ ๔ และที่ดินพิพาทเป็นที่ดินส่วนที่เหลือจากการก่อสร้างถนนดังกล่าว มีความกว้างประมาณ ๒ เมตร ถึง ๓ เมตร โดยมีรั้วเดิมเป็นไม้แก่น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่มีเจตนาอุทิศที่ดินพิพาทให้เป็นทางสาธารณประโยชน์ และได้เข้าทำประโยชน์โดยการปลูกไม้ยืนต้นและบำรุงรักษารั้วตลอดมา อีกทั้งข้อพิพาทเกี่ยวกับเรื่องรั้วพิพาทได้เกิดขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ แล้ว โดยในครั้งนั้นอำเภอแหลมสิงห์ ได้แจ้งความดำเนินคดีกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในข้อหาบุกรุกทางสาธารณประโยชน์ แต่พนักงานอัยการจังหวัดจันทบุรีมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มิได้ดำเนินการใด ๆ เพื่อให้มีการรื้อถอนรั้วลวดหนามของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ตั้งอยู่บนทางสาธารณประโยชน์ตามที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือร้องเรียน ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายที่ไม่สามารถเข้าออกที่ดินของตนผ่านทางสาธารณประโยชน์ที่อยู่ทางด้านทิศเหนือได้ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการให้มีการรื้อถอนรั้วลวดหนามที่ตั้งอยู่บนที่สาธารณประโยชน์ และปิดกั้นทางเข้าออกด้านทิศเหนือของที่ดินของผู้ฟ้องคดี ต่อมา ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางกะไชยดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดเพื่อให้มีการรื้อถอนรั้วลวดหนามที่ปิดกั้นการเข้าออกของผู้ฟ้องคดีสู่ถนนคอนกรีตเสริมเหล็กสายในหมู่ที่ ๔ อันเป็นทางสาธารณประโยชน์ ให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่คดีถึงที่สุด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่เห็นพ้องด้วย จึงยื่นอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุด

ศาลปกครองสูงสุดได้ตรวจพิจารณากฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยแล้ว

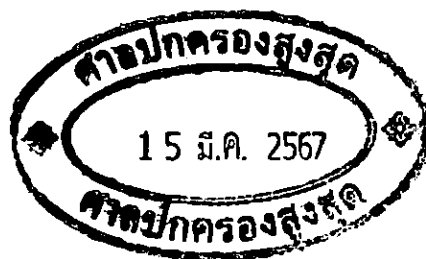
/คดีมีประเด็น...

คดีมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ดำเนินการให้มีการรื้อถอนรั้วลวดหนามของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ออกไปจากที่ดินพิพาท เป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรหรือไม่

โดยที่คดีนี้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อุทธรณ์ว่า มูลเหตุแห่งการโต้แย้งสิทธิกรณีรั้วลวดหนามที่ตั้งอยู่บนที่ดินพิพาทระหว่างผู้ฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เกิดขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งพนักงานอัยการจังหวัดจันทบุรีได้มีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แล้ว ผู้ฟ้องคดีย่อมรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๗ แต่ผู้ฟ้องคดีหรือผู้มีสิทธิในที่ดินเดิมก็ไม่ได้ดำเนินการใด ๆ เพื่อให้นางหงษ์ มีไชย หรือผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ รื้อถอนรั้วลวดหนามออกไปจากที่ดินพิพาท การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีนี้มาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๙ จึงเป็นการยื่นคำฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ ทั้งมิใช่การฟ้องคดีที่เกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะหรือสถานะของบุคคล หรือเพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวมหรือมีเหตุจำเป็นอื่นที่ผู้ฟ้องคดีอาจยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ได้ ศาลปกครองจึงควรมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องนี้ไว้พิจารณาหรือยกฟ้องคดีนี้เสียคดีจึงมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในเบื้องต้นว่า ผู้ฟ้องคดียื่นคำฟ้องภายในกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีหรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในเรื่องดังต่อไปนี้... (๒) คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร... และมาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า การฟ้องคดีปกครองที่เกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ หรือสถานะของบุคคล จะยื่นฟ้องคดีเมื่อใดก็ได้

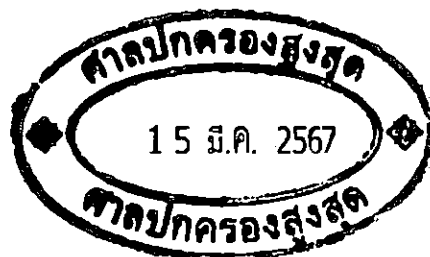
คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๘๘๖๓ ตำบลบางกะไชย อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ซึ่งมีข้างเคียงด้านทิศเหนือติดกับทางสาธารณประโยชน์ ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ก่อสร้างรั้วลวดหนามปิดกั้นทางเข้าออกของผู้ฟ้องคดีสู่ทางสาธารณประโยชน์ทางด้านทิศเหนือของที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๕๗๖๗ ของผู้ฟ้องคดี ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถใช้ทางสาธารณประโยชน์ดังกล่าวได้ ผู้ฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๘ ร้องเรียนต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ขอให้ดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ซึ่งจากตรวจสอบข้อเท็จจริงปรากฏว่า รั้วลวดหนาม

/ของผู้ถูกฟ้องคดี...

ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตั้งอยู่บนทางสาธารณประโยชน์ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็ได้ดำเนินการใด ๆ เพื่อให้มีการรื้อถอนรั้วลวดหนามของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ออกไปจากทางสาธารณประโยชน์ ตามที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือร้องเรียน ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการให้มีการรื้อถอนรั้วลวดหนามที่ตั้งอยู่บนที่สาธารณประโยชน์ คดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลย ต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ แม้ผู้ฟ้องคดีจะรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๗ ดังที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กล่าวอ้างก็ตาม แต่การฟ้องคดีนี้เป็นการฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการให้มีการรื้อถอนรั้วลวดหนามของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ออกไปจากทางสาธารณประโยชน์ อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงเป็นการฟ้องคดีที่เกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ ซึ่งผู้ฟ้องคดีจะยื่นฟ้องคดีต่อศาลเมื่อใดก็ได้ตามมาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง ศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ศาลปกครองชั้นต้นจึงชอบที่จะรับ คำฟ้องของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาได้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อุทธรณ์ว่า ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้ เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ จึงฟังไม่ขึ้น

สำหรับกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อุทธรณ์ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะมีอำนาจหน้าที่ ตามกฎหมายที่จะต้องดำเนินการเพื่อให้มีการรื้อถอนรั้วลวดหนามของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ออกจากที่ดินพิพาท ข้อเท็จจริงต้องเป็นที่ยุติแล้วว่า ที่ดินพิพาทเป็นที่สาธารณประโยชน์ อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โต้แย้งว่า ที่ดินพิพาทเป็นที่ดิน ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงเป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินอันเป็นประเด็นหลักแห่งคดี ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม ส่วนอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นประเด็นรอง การที่ศาลปกครองชั้นต้นได้วินิจฉัยโดยยกประเด็นรองขึ้นเป็นประเด็นหลักแห่งคดี ทำให้เขตอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลคลาดเคลื่อนไปจากที่กฎหมายกำหนด จึงไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และระเบียบ ของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ แม้ต่อมาศาลปกครองระยองและศาลจังหวัดจันทบุรีจะมีความเห็นพ้องกันว่า คดีนี้อยู่ในอำนาจ พิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง และศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำสั่งให้ดำเนินกระบวนการ พิจารณาคดีนี้ต่อไปแล้วก็ตาม แต่คำสั่งดังกล่าวไม่อยู่ในกรอบของพระราชบัญญัติว่าด้วย การวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงไม่เป็นที่สุดตามกฎหมาย

/ศาลปกครอง...

ศาลปกครองสูงสุดยังคงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาในกรณีนี้ได้ นั้น เห็นว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ในกรณีที่มีการฟ้องคดีต่อศาลใด ถ้าคู่ความฝ่ายที่ถูกฟ้องเห็นว่าคดีดังกล่าวอยู่ในเขตอำนาจของอีกศาลหนึ่ง ให้ยื่นคำร้องต่อศาลที่รับฟ้องก่อนวันสืบพยานสำหรับศาลยุติธรรม หรือศาลทหาร หรือก่อนวันนั่งพิจารณาคดีครั้งแรกสำหรับศาลปกครองหรือศาลอื่น ในการนี้ ให้ศาลที่รับฟ้องรอการพิจารณาไว้ชั่วคราว และให้จัดทำความเห็นส่งไปให้ศาลที่คู่ความร้องว่า คดีนั้นอยู่ในเขตอำนาจโดยเร็ว ในกรณีเช่นว่านี้ให้ศาลที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้ (๑) ถ้าศาลที่ส่งความเห็นมีความเห็นว่าคดีนั้นอยู่ในเขตอำนาจของศาลตน และศาลที่รับความเห็นมีความเห็นพ้องกับศาลดังกล่าว ให้แจ้งความเห็นไปยังศาลที่ส่งความเห็นเพื่อมีคำสั่งให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีในศาลเดิมนั้นต่อไป (๒)... และวรรคสอง บัญญัติว่า คำสั่งของศาลตามวรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) และคำวินิจฉัยของคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับเขตอำนาจศาลตามวรรคหนึ่ง (๓) ให้เป็นที่สุด และมีให้ศาลที่อยู่ในลำดับสูงขึ้นไปของศาลตามวรรคหนึ่ง ยกเรื่องเขตอำนาจศาลขึ้นพิจารณาอีก เมื่อข้อเท็จจริงคดีนี้ปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ยื่นคำร้องลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๙ และวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ โต้แย้งเขตอำนาจศาลต่อศาลปกครองชั้นต้นก่อนวันนั่งพิจารณาคดีครั้งแรก ว่า คดีนี้ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าที่ดินพิพาท ซึ่งเป็นที่ตั้งรั้วลวดหนามเป็นทางสาธารณประโยชน์ ส่วนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กล่าวอ้างว่าที่ดินพิพาทเป็นที่ดินของตนส่วนที่เหลือจากการอุทิศให้เป็นทางสาธารณประโยชน์ จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม ศาลปกครองไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีนี้ ขอให้ศาลวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับอำนาจศาล ซึ่งศาลปกครองชั้นต้น (ศาลปกครองระยอง) พิจารณาแล้วมีความเห็นว่า คดีนี้เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง จึงได้จัดทำความเห็นส่งไปให้ศาลยุติธรรมเพื่อดำเนินการตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ และข้อ ๑๙ ของข้อบังคับคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ว่าด้วยวิธีการเสนอเรื่อง การพิจารณาและวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๔๔ ต่อมา ศาลจังหวัดจันทบุรี พิจารณาแล้วมีความเห็นพ้องกับศาลปกครองระยองว่า คดีนี้อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง จึงเป็นกรณีที่ศาลปกครองระยองซึ่งเป็นศาลที่ส่งความเห็นและศาลจังหวัดจันทบุรีซึ่งเป็นศาลที่รับความเห็น มีความเห็นพ้องกันว่า คดีนี้อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษา

/ของศาลปกครอง...

ของศาลปกครองตามนัยมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ และศาลปกครองชั้นต้น (ศาลปกครองระยอง) ก็ได้มีคำสั่งให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีนี้ต่อไป คำสั่งดังกล่าวของศาลปกครองชั้นต้นจึงเป็นที่สุด ศาลปกครองสูงสุดมีอาจยกเรื่องอำนาจศาลตามอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ขึ้นพิจารณาได้อีก ทั้งนี้ ตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

คดีมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยต่อไปว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ดำเนินการให้มีการรื้อถอนรั้วลวดหนามของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ออกไปจากที่ดินพิพาท เป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรหรือไม่ โดยมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยก่อนว่า ที่ดินพิพาทอันเป็นที่ตั้งรั้วลวดหนามของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นทางสาธารณประโยชน์อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๔ บัญญัติว่า สาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้น รวมทรัพย์สินทุกชนิดของแผ่นดินซึ่งใช้เพื่อสาธารณประโยชน์หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน เช่น (๑)... (๒) ทรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน เป็นต้นว่า ที่ชายตลิ่ง ทางน้ำ ทางหลวง ทะเลสาบ (๓)... พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๒๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า นายอำเภอมีหน้าที่ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันและสิ่งซึ่งเป็นสาธารณประโยชน์อันอยู่ในเขตอำเภอ พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๖๗ บัญญัติว่า ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดังต่อไปนี้ (๑) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก... และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๖ บัญญัติว่า ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองดังนี้ ... (๒๗) การดูแลรักษาที่สาธารณะ... ประกอบกับระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๕ กำหนดว่า ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันที่อยู่ในบังคับของระเบียบนี้ หมายถึง ที่ดินสำหรับประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นโดยสภาพธรรมชาติ โดยการใช้ร่วมกันของประชาชน โดยทางนิติกรรม หรือโดยผลของ

/กฎหมาย...

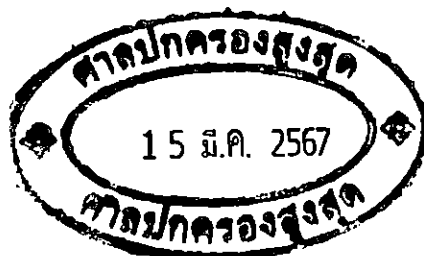
กฎหมาย เช่น ที่ชายตลิ่ง ที่ป่าช้า ทางบก ทางน้ำ สวนสาธารณะ ที่เลี้ยงสัตว์ และที่สาธารณะ ประจำตำบลหรือหมู่บ้าน และข้อ ๖ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า อำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษา และคุ้มครองป้องกันที่ดินตามข้อ ๕ ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอร่วมกับองค์รปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

เมื่อข้อเท็จจริงคดีนี้รับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินโฉนดที่ดิน เลขที่ ๘๘๖๓ เลขที่ดิน ๑๔๙ ตำบลบางกะไชย อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ออกให้เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๔๙ ซึ่งปรากฏตามรูปแผนที่โฉนดที่ดินดังกล่าวระบุข้างเคียงด้านทิศเหนือ จดทางสาธารณประโยชน์ ปัจจุบันเป็นถนนคอนกรีตเสริมเหล็กสายในหมู่ที่ ๔ ตำบลบางกะไชย โดยที่ดินพิพาทอันเป็นที่ตั้งรั้วลวดหนามของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นที่ดินบริเวณด้านข้างของถนนดังกล่าว ที่ติดกับแนวเขตด้านทิศเหนือของที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๘๘๖๓ เลขที่ดิน ๑๔๙ ของผู้ฟ้องคดี ส่วนที่ดินที่ตั้งอยู่อีกฝั่งหนึ่งของถนนคอนกรีตเสริมเหล็กสายในหมู่ที่ ๔ บริเวณตรงข้าม ที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๘๖๔๖ เลขที่ดิน ๕๘ ตำบลบางกะไชย อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ซึ่งออกให้แก่นางหญิง มีไชย มารดาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๓๖ โดยปรากฏตาม รูปแผนที่โฉนดที่ดินดังกล่าวระบุข้างเคียงด้านทิศใต้จดทางสาธารณประโยชน์ ซึ่งผู้ฟ้องคดี กล่าวอ้างว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ก่อสร้างรั้วลวดหนามบนที่ดินพิพาทซึ่งเป็นทางสาธารณประโยชน์ ปิดกั้นตลอดแนวเขตด้านทิศเหนือของที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๘๘๖๓ เลขที่ดิน ๑๔๙ ของผู้ฟ้องคดี ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถใช้ทางสาธารณประโยชน์ดังกล่าวได้ ส่วนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้แย้งว่า ที่ดินพิพาทไม่ใช่ทางสาธารณประโยชน์ แต่เป็นที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งได้ครอบครองทำประโยชน์ ต่อเนื่องมาจากนางหญิง มีไชย มารดาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เดิมนางหญิงและชาวบ้านได้อุทิศ ที่ดินของตนบางส่วนตลอดแนวขนาดความกว้าง ๕ เมตร ยาวประมาณ ๑ กิโลเมตร เพื่อก่อสร้างถนนสายในหมู่ที่ ๔ ตำบลบางกะไชย ที่ดินพิพาทเป็นที่ดินส่วนที่เหลือจากการก่อสร้าง ถนนดังกล่าวในด้านที่ติดกับที่ดินของผู้ฟ้องคดี มีความกว้างประมาณ ๒ เมตร ถึง ๓ เมตร ตลอดแนว ซึ่งนางหญิงเจ้าของที่ดินเดิมไม่มีเจตนาอุทิศที่ดินพิพาทให้เป็นทางสาธารณประโยชน์แต่อย่างใด ภายหลังก่ออุทิศที่ดินแล้ว นางหญิงและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ยังคงครอบครองและทำประโยชน์ ในที่ดินพิพาทตลอดมา โดยได้ก่อสร้างรั้วลวดหนามกั้นตลอดแนวเขตที่ดินของตน เห็นว่า เมื่อพิจารณาจากหลักฐานเดิมของที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๘๘๖๓ เลขที่ดิน ๑๔๙ ของผู้ฟ้องคดี ที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๘๖๔๖ เลขที่ดิน ๕๘ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และที่ดินตำแหน่งบริเวณ ใกล้เคียงที่มีแนวเขตติดต่อกับถนนคอนกรีตเสริมเหล็กสายในหมู่ที่ ๔ ตำบลบางกะไชย ได้แก่ ที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๕๙๘๓ เลขที่ดิน ๖๐ ที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๕๗๖๗ เลขที่ดิน ๕๕

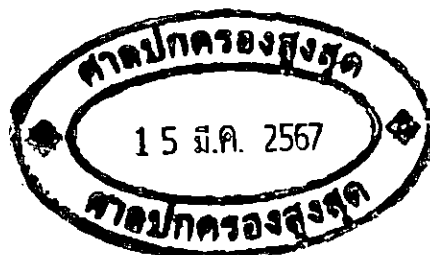
/และที่ดิน...

และที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๕๖๔๕ เลขที่ดิน ๕๗ ประกอบกับแผนที่ระวาง ๕๔๓๔ III ๘๘๔๖ - ๔
 มาตราส่วน ๑ : ๑๐๐๐ ของกรมที่ดิน แล้ว ปรากฏว่า โฉนดที่ดินเลขที่ ๘๘๖๓ เลขที่ดิน ๑๔๙
 ตำบลบางกะไชย อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ที่ออกให้แก่ผู้ฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๔๙
 มีหลักฐานที่ดินเดิมเป็นมีหลักฐานที่ดินเดิมเป็นหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.)
 เลขที่ ๓๕๒ ตำบลบางกะไชย อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ออกให้เมื่อวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๒๐
 ระบุข้างเคียงด้านทิศเหนือจดทางสาธารณประโยชน์ ซึ่ง น.ส. ๓ ก. ดังกล่าว ออกมาจาก
 หลักฐานแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) เลขที่ ๕๐ หมู่ที่ ๕ ตำบลบางกะไชย อำเภอแหลมสิงห์
 จังหวัดจันทบุรี มีชื่อนายอี มิ่งมีไชย และนางตุ้ม มิ่งมีไชย เป็นผู้แจ้งการครอบครองเมื่อวันที่ ๑๓
 มีนาคม ๒๔๙๘ ระบุข้างเคียงด้านทิศเหนือจดทางสาธารณะ โฉนดที่ดินเลขที่ ๕๙๘๓ เลขที่ดิน ๖๐
 ตำบลบางกะไชย อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ที่ออกให้แก่ นายสุทิน โชคชัย เมื่อวันที่ ๑๐
 มีนาคม ๒๕๓๖ มีหลักฐานที่ดินเดิมเป็น น.ส. ๓ เลขที่ ๕๒ หมู่ที่ ๕ ตำบลบางกะไชย
 อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ออกให้เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๑๙ ระบุข้างเคียง
 ด้านทิศเหนือจดบ้านนางหงิน มีไชย ซึ่ง น.ส. ๓ ดังกล่าว ออกมาจากหลักฐาน ส.ค. ๑ เลขที่ ๕๒
 หมู่ที่ ๕ ตำบลบางกะไชย อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี มีชื่อนางเอียน มิ่งมีไชย เป็นผู้แจ้ง
 การครอบครองเมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๔๙๘ ระบุข้างเคียงด้านทิศเหนือจดที่นายป่วย
 และโฉนดที่ดินเลขที่ ๕๗๖๗ เลขที่ดิน ๕๕ ที่ออกให้แก่ นางท้าววรรณ ชาวไชย เมื่อวันที่ ๑๘
 มกราคม ๒๕๓๖ มีหลักฐานที่ดินเดิมเป็น น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๒๓๙ ตำบลบางกะไชย อำเภอแหลมสิงห์
 จังหวัดจันทบุรี ออกให้เมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๒๗ ระบุข้างเคียงด้านทิศเหนือ
 จดทางสาธารณประโยชน์ ซึ่ง น.ส. ๓ ก. ดังกล่าว ออกมาจากหลักฐาน ส.ค. ๑ เลขที่ ๒๕ หมู่ที่ ๕
 ตำบลบางกะไชย อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี มีชื่อนายบุญ ชาวไชย และนางน้ำ ชาวไชย
 เป็นผู้แจ้งการครอบครองเมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๔๙๘ ระบุข้างเคียงด้านทิศเหนือจดทางสาธารณะ
 ส่วนที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๕๖๔๖ เลขที่ดิน ๕๘ ตำบลบางกะไชย
 อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ซึ่งออกให้แก่ นางหงิน มีไชย เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๓๖
 มีหลักฐานที่ดินเดิมเป็น น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๓๐๗ ตำบลบางกะไชย อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี
 ออกให้เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๑๙ ระบุข้างเคียงด้านทิศใต้จดทางสาธารณประโยชน์
 ซึ่ง น.ส. ๓ ก. ดังกล่าว ออกมาจากหลักฐาน ส.ค. ๑ เลขที่ ๕๘ หมู่ที่ ๔ ตำบลบางกะไชย
 อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี มีชื่อนายป่วย สยามไชย นายต้า - นางหงิน นายอุ่น - นางบุหงา
 เป็นผู้แจ้งการครอบครองเมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๔๙๘ ระบุข้างเคียงด้านทิศใต้จดที่นายอี - นางเอียน
 และโฉนดที่ดินเลขที่ ๕๖๔๕ เลขที่ดิน ๕๗ ที่ออกให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๓๖
 มีหลักฐานที่ดินเดิมเป็น น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๓๐๘ ตำบลบางกะไชย อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

/ออกให้เมื่อ...

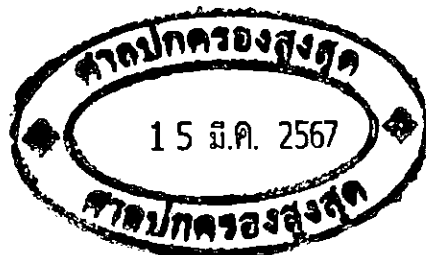
ออกให้เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๑๙ ระบุข้างเคียงด้านทิศใต้จดทางสาธารณประโยชน์ ซึ่ง น.ส. ๓ ก. ดังกล่าว ออกมาจากหลักฐาน ส.ค. ๑ เลขที่ ๑๑๓ หมู่ที่ ๔ ตำบลบางกะไชย อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี มีชื่อนายไว พลอยศรีขำ นายหยุ พลอยศรีขำ และนางแบ๊ กามประเสริฐ เป็นผู้แจ้งการครอบครองเมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๘ ระบุข้างเคียงด้านทิศใต้ จดทางสาธารณะ จากข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า ในขณะที่มีการแจ้งการครอบครองที่ดิน เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ปราบกฏมีทางสาธารณประโยชน์อยู่ระหว่างที่ดิน ส.ค. ๑ เลขที่ ๒๕ หมู่ที่ ๕ (โฉนดที่ดินเลขที่ ๕๗๖๗ เลขที่ดิน ๕๕ ของนางท้ายวรรณ ชาวไชย) กับที่ดิน ส.ค. ๑ เลขที่ ๑๑๓ หมู่ที่ ๔ (โฉนดที่ดินเลขที่ ๕๖๔๕ เลขที่ดิน ๕๗ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) และระหว่างที่ดิน ส.ค. ๑ เลขที่ ๕๐ หมู่ที่ ๕ (โฉนดที่ดินเลขที่ ๘๘๖๓ เลขที่ดิน ๑๔๙ ของผู้ฟ้องคดี) กับที่ดิน ส.ค. ๑ เลขที่ ๕๘ หมู่ที่ ๔ (โฉนดที่ดินเลขที่ ๕๖๔๖ เลขที่ดิน ๕๘ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) แต่ไม่ปรากฏทางสาธารณประโยชน์อยู่ระหว่างที่ดิน ส.ค. ๑ เลขที่ ๕๒ หมู่ที่ ๕ (โฉนดที่ดิน เลขที่ ๕๙๘๓ เลขที่ดิน ๖๐ ของนายสุทิน โชคชัย) กับที่ดิน ส.ค. ๑ เลขที่ ๕๘ หมู่ที่ ๔ (โฉนดที่ดินเลขที่ ๕๖๔๖ เลขที่ดิน ๕๘ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ดังนั้น ทางสาธารณประโยชน์ ซึ่งปัจจุบันเป็นถนนคอนกรีตเสริมเหล็กสายในหมู่ที่ ๔ ตำบลบางกะไชย ที่คั่นอยู่ระหว่างที่ดิน โฉนดที่ดินเลขที่ ๘๘๖๓ เลขที่ดิน ๑๔๙ ของผู้ฟ้องคดี กับที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๕๖๔๖ เลขที่ดิน ๕๘ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมิได้เกิดจากการอุทิศที่ดินให้ของนางหงินมารดาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แต่เป็นทางสาธารณประโยชน์เดิมที่มีอยู่แล้ว เนื่องจากที่ดิน ส.ค. ๑ เลขที่ ๕๐ หมู่ที่ ๕ ของผู้ฟ้องคดี มีข้างเคียงด้านทิศเหนือเป็นทางสาธารณะเดิมอยู่แล้ว ส่วนที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อ้างว่า นางหงินได้อุทิศที่ดินของตนบางส่วนเพื่อก่อสร้างถนนสายในหมู่ที่ ๔ ตำบลบางกะไชย ตามที่นายชอบ ผดุงนาม ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๔ ในขณะนั้น ได้ขอให้อุทิศที่ดิน นั้น เห็นว่า เป็นการอุทิศให้เฉพาะบางส่วนของที่ดิน ส.ค. ๑ เลขที่ ๕๘ เท่านั้น เนื่องจากเดิมไม่มีทาง สาธารณประโยชน์อยู่ระหว่างที่ดิน ส.ค. ๑ เลขที่ ๕๒ ของนายสุทิน กับที่ดิน ส.ค. ๑ เลขที่ ๕๘ ของนางหงิน จนกระทั่งเมื่อมีการนำหลักฐาน ส.ค. ๑ เลขที่ ๕๘ ไปออกเป็น น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๓๐๗ ให้แก่นางหงินเมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๑๙ จึงปรากฏข้างเคียงด้านทิศใต้จดทางสาธารณประโยชน์ อันแสดงให้เห็นว่า ทางสาธารณประโยชน์ที่คั่นอยู่ระหว่างที่ดินทั้งสองแปลงดังกล่าว เพิ่งจะเกิดขึ้นเมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๕๑๙ ซึ่งสอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่ปรากฏตามบันทึกถ้อยคำ ของนายวิทยา มีไชย ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๔ ตำบลบางกะไชย และนางสาวสมหมาย ผดุงนาม ซึ่งเป็นบุตรสาวของนายชอบ ผดุงนาม อดีตผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๔ ตำบลบางกะไชย ที่ได้ให้ถ้อยคำ ต่อเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐ โดยบุคคลทั้งสอง ต่างให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่า เมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๕๑๗ ถึง พ.ศ. ๒๕๑๘ นายชอบ ผดุงนาม

/ผู้ใหญ่บ้าน...

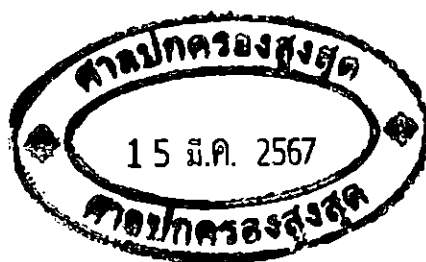
ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๔ ในขณะนั้น ได้ขอให้ชาวบ้านอุทิศที่ดินเพื่อก่อสร้างถนนสายในหมู่ที่ ๔ ซึ่งนางหญิงก็ได้อุทิศที่ดินของตนกว้างประมาณ ๕ เมตร เพื่อก่อสร้างถนนดังกล่าว กรณีจึงรับฟังได้ว่า ที่ดินที่นางหญิงได้อุทิศให้เป็นทางสาธารณประโยชน์ตามข้อกล่าวอ้างของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ นั้น เป็นการอุทิศให้เฉพาะบางส่วนของที่ดิน ส.ค. ๑ เลขที่ ๕๘ ที่ติดกับที่ดิน ส.ค. ๑ เลขที่ ๕๒ หมู่ที่ ๕ ของนายสุทินเท่านั้น มิใช่ที่ดินส่วนที่ติดกับที่ดิน ส.ค. ๑ เลขที่ ๕๐ หมู่ที่ ๕ ของผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ภายหลังจากที่นางหญิงได้อุทิศที่ดินบางส่วนของที่ดิน ส.ค. ๑ เลขที่ ๕๘ ด้านที่ติดกับที่ดิน ส.ค. ๑ เลขที่ ๕๒ ของนายสุทิน เพื่อก่อสร้างถนนสายในหมู่ที่ ๔ ตำบลบางกะไชย นางหญิงได้นำหลักฐาน ส.ค. ๑ เลขที่ ๕๘ ไปออกเป็น น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๓๐๗ ตำบลบางกะไชย อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี เนื้อที่ ๑ ไร่ ๓ งาน ๕๗ ตารางวา ซึ่งเจ้าพนักงานที่ดินได้ออกให้เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๑๙ โดยมีข้างเคียงด้านทิศใต้จดทางสาธารณประโยชน์ และเมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๓๕ นางหญิงได้นำพนักงานเจ้าหน้าที่ทำการเดินสำรวจรังวัดออกโฉนดที่ดินโดยอาศัยหลักฐาน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๓๐๗ ดังกล่าว ซึ่งต่อมา เจ้าพนักงานที่ดินได้ออกเป็นโฉนดที่ดินเลขที่ ๕๖๔๖ เลขที่ดิน ๕๘ ตำบลบางกะไชย อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี เนื้อที่ ๑ ไร่ ๓ งาน ๕๙ ตารางวา ให้แก่นางหญิงเมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๓๖ โดยปรากฏตามรูปแผนที่ในโฉนดที่ดินดังกล่าวระบุข้างเคียงด้านทิศใต้จดทางสาธารณประโยชน์ซึ่งตรงกับหลักฐานที่ดินเดิม และข้อเท็จจริงก็ไม่ปรากฏว่านางหญิงได้โต้แย้งคัดค้านผลการรังวัดออกโฉนดที่ดินดังกล่าวแต่อย่างใด กรณีจึงถือได้ว่า นางหญิงได้ยอมรับเขตที่ดินของตนแล้วว่ามีแนวเขตด้านทิศใต้สิ้นสุดที่ทางสาธารณประโยชน์เท่านั้น มิได้มีส่วนใดของที่ดินอยู่ติดต่อกับแนวเขตด้านทิศเหนือของที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๘๘๖๓ เลขที่ดิน ๑๔๙ ของผู้ฟ้องคดี เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นผู้รับโอนที่ดินแปลงดังกล่าวมาจากนางหญิง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงไม่มีสิทธิดีกว่านางหญิงซึ่งเป็นผู้โอน ส่วนโฉนดที่ดินเลขที่ ๘๘๖๓ นั้น ผู้ฟ้องคดีได้นำพนักงานเจ้าหน้าที่ทำการเดินสำรวจรังวัดออกโฉนดที่ดินโดยอาศัยหลักฐาน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๓๕๒ เมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ผลการรังวัดได้เนื้อที่ ๓ งาน ๙๘ ตารางวา ที่ดินมีข้างเคียงด้านทิศเหนือจดทางสาธารณประโยชน์ ในการรังวัดดังกล่าว ได้มีนายอ่อน พานิชเจริญผล ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๕ ซึ่งเป็นผู้แทนนายอำเภอแหลมสิงห์ ในฐานะผู้ปกครองท้องที่ มาร่วมตรวจสอบและลงชื่อรับรองแนวเขตที่ดินข้างเคียงด้านทิศเหนือซึ่งติดกับทางสาธารณประโยชน์ ซึ่งต่อมาเจ้าพนักงานที่ดินได้ออกเป็นโฉนดที่ดินเลขที่ ๘๘๖๓ เลขที่ดิน ๑๔๙ ตำบลบางกะไชย อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี เนื้อที่ ๓ งาน ๙๘ ตารางวา ให้แก่ผู้ฟ้องคดี เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๔๙ โดยปรากฏตามรูปแผนที่ในโฉนดที่ดินดังกล่าวระบุข้างเคียงด้านทิศเหนือจดทางสาธารณประโยชน์ซึ่งตรงกับหลักฐานที่ดินเดิมเช่นเดียวกัน กรณีจึงรับฟังได้ว่า

/เขตทาง...

เขตทางสาธารณประโยชน์ที่ปรากฏในรูปแผนที่ของที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๕๖๔๖ เลขที่ดิน ๕๘ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และโฉนดที่ดินเลขที่ ๘๘๖๓ เลขที่ดิน ๑๔๙ ของผู้ฟ้องคดี นั้น ถูกต้องตรงตามเขตทางสาธารณประโยชน์ที่มีอยู่แต่เดิมแล้ว และที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๕๖๔๖ เลขที่ดิน ๕๘ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีแนวเขตด้านทิศใต้สิ้นสุดที่ทางสาธารณประโยชน์เท่านั้น ดังนั้น ที่ดินพิพาทอันเป็นที่ตั้งรั้วลวดหนามของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นที่ดินบริเวณไหล่ทางส่วนที่เหลือจากการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กสายในหมู่ที่ ๔ ที่ติดกับแนวเขตด้านทิศเหนือของที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๘๘๖๓ เลขที่ดิน ๑๔๙ ของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นส่วนหนึ่งของทางสาธารณประโยชน์อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน ตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่ดินพิพาทจึงมีใช้ที่ดิน ส.ค. ๑ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ยังมีได้นำไปออกโฉนดที่ดิน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงไม่อาจอ้างสิทธิครอบครองในที่ดินพิพาทอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันได้ และไม่ว่าผู้ฟ้องคดี จะกล่าวอ้างว่าได้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทมานานเพียงใด ก็ไม่อาจยกอายุความขึ้นต่อสู้เพื่อให้ได้สิทธิในที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้นได้ตามมาตรา ๑๓๐๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และแม้ที่ดินบริเวณพิพาทจะมีได้มีการจัดทำทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์หรือมีการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.) แสดงแนวเขตที่สาธารณประโยชน์ไว้เป็นหลักฐาน ก็ตาม แต่เมื่อที่สาธารณประโยชน์ดังกล่าวมีแนวเขตทางอยู่แล้ว ที่ดินดังกล่าวจึงเป็นที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยไม่จำเป็นต้องมีการจัดทำทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ หรือมีการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงดังที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อุทธรณ์แต่อย่างใด ส่วนที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กล่าวอ้างผลการแปล ตีความ และวิเคราะห์ภาพถ่ายทางอากาศของนายวัลลภ บังเกิดผล ผู้เชี่ยวชาญของศาลยุติธรรมในทางวิเคราะห์ภาพถ่ายทางอากาศและแผนที่ ที่แสดงถึงการทำประโยชน์ในที่ดินพิพาท เพื่อยืนยันว่าที่ดินพิพาทไม่ใช่ทางสาธารณประโยชน์ นั้น เห็นว่า ผลการแปล ตีความ และวิเคราะห์ภาพถ่ายทางอากาศดังกล่าวมิได้เป็นพยานหลักฐานที่แสดงว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีสิทธิครอบครองที่ดินพิพาทโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือที่ดินพิพาทอันเป็นที่ตั้งรั้วลวดหนามของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ใช่ทางสาธารณประโยชน์อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันแต่อย่างใด การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อุทธรณ์ว่า ที่ดินพิพาทไม่ใช่ทางสาธารณประโยชน์อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน แต่เป็นที่ดิน ส.ค. ๑ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ส่วนที่เหลือจากการก่อสร้างถนนสายในหมู่ที่ ๔ ด้านที่ติดกับที่ดินของผู้ฟ้องคดี ซึ่งนางหิงงและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่มีเจตนาอุทิศที่ดินพิพาทให้เป็นทางสาธารณประโยชน์ โดยนางหิงงและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ยังคงครอบครองและทำประโยชน์

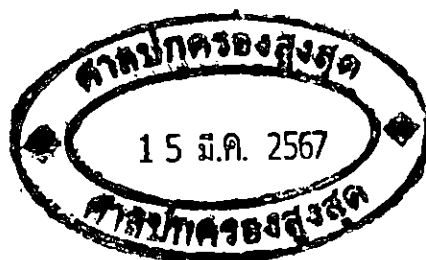

/ในที่ดิน...

ในที่ดินพิพาทตลอดมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีสิทธิครอบครองที่ดินพิพาทโดยชอบด้วยกฎหมาย จึงไม่อาจรับฟังได้

เมื่อได้วินิจฉัยแล้วว่า ที่ดินพิพาทอันเป็นที่ตั้งรั้วลวดหนามของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นทางสาธารณประโยชน์อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน ตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็น ผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันตามมาตรา ๑๒๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติลักษณะ ปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครอง ท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ และมาตรา ๑๖ (๒๗) แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบกับข้อ ๕ และข้อ ๖ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็น สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓ และมีหน้าที่จัดให้มี และบำรุงรักษาทางบกตามมาตรา ๖๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติสภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ จึงมีอำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันทางสาธารณประโยชน์ดังกล่าว ซึ่งอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของตน มิให้ผู้ใดกีดกันเอาไปเป็นอาณาประโยชน์แต่เฉพาะตัว หรือขัดขวางผู้อื่นในการเข้าใช้ทางสาธารณประโยชน์ดังกล่าว เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ก่อสร้าง รั้วลวดหนามบนที่ดินพิพาทซึ่งเป็นทางสาธารณประโยชน์ปิดกั้นตลอดแนวเขตด้านทิศเหนือ ของที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๘๘๖๓ เลขที่ดิน ๑๔๙ ของผู้ฟ้องคดี ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนไม่สามารถใช้ทางสาธารณประโยชน์ดังกล่าวได้ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ได้ ดำเนินการให้มีการรื้อถอนรั้วลวดหนามของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ออกไปจากทางสาธารณประโยชน์ดังกล่าว ตามที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือร้องเรียน กรณีจึงถือได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ละเลยต่อหน้าที่ตามที่ กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติ ของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน ทั้งนี้ ตามมาตรา ๑๒๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะ ปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบกับข้อ ๕ และข้อ ๖ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับ พลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓

ส่วนที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อุทธรณ์ว่า ศาลปกครองชั้นต้นไม่ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ใช้สิทธิฟ้องแย้งในข้อพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินเหมือนอย่างเช่นการใช้สิทธิในศาลยุติธรรม นั้น เห็นว่า ข้อ ๔๔ วรรคสอง แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วย

/วิธีพิจารณา...

วิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ กำหนดว่า ในกรณีที่คำฟ้องแย้งนั้นเป็นเรื่องอื่นที่ไม่เกี่ยวกับคำฟ้องเดิม ให้ตุลาการเจ้าของสำนวนสั่งไม่รับคำฟ้องแย้ง คำสั่งดังกล่าวให้เป็นที่สุดเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำสั่ง ลงวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๐ ไม่รับคำฟ้องแย้งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไว้พิจารณา เนื่องจากเห็นว่าคำฟ้องแย้งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นเรื่องอื่นที่ไม่เกี่ยวกับคำฟ้องเดิม คำสั่งดังกล่าวของศาลปกครองชั้นต้นจึงเป็นที่สุดตามข้อ ๔๔ วรรคสอง แห่งระเบียบดังกล่าว ซึ่งต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ตามข้อ ๑๐๐ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบเดียวกัน ศาลปกครองสูงสุดจึงไม่อาจรับคำอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในส่วนนี้ไว้พิจารณาได้

ส่วนที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อุทธรณ์ว่า ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยว่าที่ดินพิพาทเป็นทางสาธารณประโยชน์โดยอาศัยรูปแผนที่ในโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีแต่เพียงอย่างเดียว มิได้พิจารณาพยานหลักฐานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งมีบันทึกถ้อยคำของพยานบุคคลที่รู้เห็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการอุทธรณ์ที่ดินคือ นางสาวสมหมาย ผดุงนาม ซึ่งเป็นบุตรสาวของนายชอบ ผดุงนาม อดีตผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๔ ตำบลบางกะไชย ซึ่งเป็นผู้ขอให้นางหิง และชาวบ้านอุทธรณ์ที่ดินเพื่อก่อสร้างถนนกว้างเพียง ๕ เมตร และนายวิทยา มีไชย ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๔ ตำบลบางกะไชย รวมทั้งผลการแปล ตีความ และวิเคราะห์ภาพถ่ายทางอากาศของนายวัลลภ บังเกิดผล ผู้เชี่ยวชาญของศาลยุติธรรมในทางวิเคราะห์ภาพถ่ายทางอากาศและแผนที่ทะเบียนเลขที่ ๖/๒๕๕๘ สำนักงานศาลยุติธรรม ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นชอบที่จะพิจารณาแสวงหาข้อเท็จจริงจากภาพถ่ายทางอากาศให้เป็นที่ยุติก่อนพิพากษาคดีนี้ แต่ศาลปกครองชั้นต้นกลับมีคำสั่งยกคำขอของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ขอให้ศาลมีหมายเรียกพยานบุคคลมาไต่สวน นั้นเห็นว่า มาตรา ๕๕ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติว่า ในการพิจารณาพิพากษาคดี ศาลปกครองอาจตรวจสอบและแสวงหาข้อเท็จจริงได้ตามความเหมาะสม ในกรณีนี้ ศาลปกครองจะรับฟังพยานบุคคลพยานเอกสาร พยานผู้เชี่ยวชาญ หรือพยานหลักฐานอื่นนอกเหนือจากพยานหลักฐานของคู่กรณีได้ตามที่เห็นสมควร ดังนั้น การแสวงหาพยานหลักฐานและการรับฟังข้อเท็จจริงประกอบการพิจารณาพิพากษาคดี จึงเป็นดุลพินิจของศาลปกครอง หากจำเป็นต้องดำเนินการตามที่คู่กรณีร้องขอให้ดำเนินการไม่ เมื่อคดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นได้พิจารณาแล้วเห็นว่าคดีมีข้อเท็จจริงเพียงพอที่จะพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งได้แล้ว โดยไม่จำเป็นต้องแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมด้วยการมีหมายเรียกพยานบุคคลมาไต่สวนตามคำขอของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อีก จึงเป็นการใช้ดุลพินิจในการรับฟังพยานหลักฐานโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว มิใช่การแสวงหา

/ข้อเท็จจริง...

ข้อเท็จจริงหรือรับฟังพยานหลักฐานไม่เพียงพอตั้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กล่าวอ้าง อุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในประเด็นนี้จึงฟังไม่ขึ้น

การที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยนายกองค้การบริหารส่วนตำบลบางกะไชยดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดเพื่อให้มีการรื้อถอนรั้วลวดหนามที่ปิดกั้นการเข้าออกของผู้ฟ้องคดีคู่ถนคนกริตเสริมเหล็กสายในหมู่ที่ ๔ อันเป็นทางสาธารณประโยชน์ ให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่คดีถึงที่สุด นั้น ศาลปกครองสูงสุดเห็นพ้องด้วย

พิพากษายืน

นายธีรรัฐ อร่ามทวีทอง

ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด

ธีรรัฐ อร่ามทวีทอง

ตุลาการเจ้าของสำนวน

นายอนุวัฒน์ ธาราแสวง

ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด

ช่วยทำงานชั่วคราวในตำแหน่ง ประธานแผนกคดีละเมิดและควมรับผิดอย่างอื่น
ในศาลปกครองสูงสุด

ตุลาการหัวหน้าคณะ

นายเสน่ห์ บุญทมานพ

ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายอนนท์ อติเรกสมบัติ

ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

อนนท์ อติเรกสมบัติ

นายบรรยาย นาคยศ

ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

บรรยาย นาคยศ

ตุลาการผู้แถลงคดี : นายสุรธีร์ ลิ้มทรัพย์

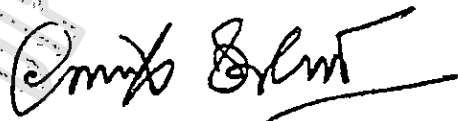
มีบันทึกที่ประธานศาลปกครองสูงสุด

กรณีตุลาการศาลปกครองมีเหตุจำเป็น

ไม่สามารถลงลายมือชื่อได้

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า คดีหมายเลขดำที่ อ. ๗๐๙/๒๕๖๑ หมายเลขแดงที่
อ. ๒๒๐/๒๕๖๗ ได้ทำคำพิพากษาโดยนายเสน่ห์ บุญทมานพ ตุลาการศาลปกครองสูงสุด
ซึ่งร่วมประชุมปรึกษาเป็นองค์คณะ และได้ลงลายมือชื่อไว้แล้วในต้นร่างคำพิพากษา แต่เนื่องจาก
นายเสน่ห์ บุญทมานพ พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบกับมาตรา ๓๑
วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒
ก่อนที่จะลงลายมือชื่อในคำพิพากษานี้ จึงบันทึกไว้เป็นสำคัญ

(นายวรพจน์ วิศรุตพิชญ์)

ประธานศาลปกครองสูงสุด

คำพิพากษา